

Jpovestvo Ljubljana, Puccinjeva ulica 3.
Telofon 31-22 31-23 31-24

Ispravica oddela Ljubljana, Puccinjeva ulica 3 - Telofon 31-22 31-26

Podružica Novi mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi za Ljubljansko pokrajino pri poštno-ekspedicijskem uradu št. 17.749, za ostale kraje Italic Service Centre, Cori Post, No 11-3118

IZKLUČNO ZASTOPNIŠTVO za italijane v Italiji in inozemstvu
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Ispravica vsak dan nam pomeniška
Narodna izdaja vsak mesec Lr 18,-
in inozemstvo vsak mesec Lr 20,-
za obdobje 6 mesecev Lr 36,-50

Uredništvo:
Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 3, telofon
31-22 31-23 31-24

Rokopisi: se ne vratajo.

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ad estero:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Attività di artiglieria e reparti esploranti in Tunisia

L'affondamento nell'Atlantico meridionale di un trasporto truppe brasiliano e una motonave americana - I porti di Bougie e Philippeville attaccati

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 5 marzo 1943-XXI il seguente bollettino di guerra n. 1014:
In Tunisia vivace attività di artiglieria e di reparti esploranti.
I porti di Bougie e di Philippeville sono stati attaccati da nostri aerei.
Velivoli nemici lanciavano alcune bombe su Napoli, Salerno e San Vito (Nola) causando lievi danni: 6 morti e dieci feriti a San Vitaliano. Un apparecchio colpito dal tiro della difesa è precipitato al suolo presso Latina (Benevento).

Topniška in izvidniška delavnost v Tunisu

Na južnem Atlantiku potopljeni brazilski prevozna ladja za čete in ameriška motorna ladja - Pristanišči Bougie in Philippeville napadeni

Glavni Stan Italijanskih oboroženih sil je objavil 5. marca naslednje 1014. vojno poročilo:
V Tunisu živahno delovanje topnišča in izvidniških oddelkov.
Naša letala so napadla pristanišči Bougie in Philippeville. Sovražna letala so odvržla nekaj bomb na Neapelj, Salerno in San Vitaliano (Nola) ter povzročila lahko škodo; 6 mrtvih in 10 ranjenih v San Vitaliano. Letalo ki ga je zadel strel obrambe, je tresčilo na tla v bližini Latine (Benevento).
Na južnem Atlantiku je naša podmornica pod poveljstvom ladjškega poročnika Roberta Rigoli potopila brazilsko prevozna ladja s četami (7000 ton) in ameriško motorno 12.000 tonsko ladjo.

Dodatek:
Eskadri naših lovecev, ki smo ju navedli v včerajšnjem poročilu, ker sta sestrelili 3 sovražne lovec, sta bili pod poveljstvom podporočnika Roberto Giuseppe iz Montafia (Asti) in narednika Dotta Ettore iz Cagliarija.

Neznane ameriške obljube Afričarom
Tanger, 4. marca. s. V Afriki se je stal severno-afriški gospodarski svet, da bi reši vprašanje prehrane civilnega prebivalstva, ki je postalo po izkrcanju Angležev in Američanov zelo resno. Američani kljub svojim obljubam, da bodo poslali žito za potrebe prebivalstva, še vedno živijo od domačih zalog v škodo prebivalstva. Žita ni nobenega v severni Afriki, ker so majhne rezerve že skoraj izčrpane.

Palermški nadškof o angleškem bombardiranju
Rim, 4. marca. s. Kardinal Lavitrano, palermški nadškof, se je razgovorjal z urednikom lista "L'avvenire" in izjavil, da je prišel za nekaj dni v Rim zaradi zdravjenja očel, ker so mu obolele zaradi velikega prahu ob bombardiranju Palerma. Nadškofova palača je neuporabna in vsa pokrokovana. Svetoval sivo mi, je izjavil nadškof, naj grem prebivat na deželo, toda to sem odločno odklonil. Dokler je mogoče, mora pastir ostati pri svoji čredi. Rajši sem se preselil za nekaj dvanajst dni v Rim in prepustil hišo delavcem. V tako kratkem času ne bodo mogli vsega popraviti, toda zadovoljil se bom, če mi bodo uredili za silo tri ali štiri sobe in tedaj se bom vrnil v Palermo k svojim vernikom, na katere sem ponosen zaradi njih čvrstega in plemenitega zadržanja. Kardinal je izjavil, da je bilo v Palermu ob bombardiranju porušeni zelo mnogo lepih cerkev, ki so spominjale na cvet krščanske umetnosti v preteklih stoletjih. Bilo je tudi mnogo žrtev med sestrami sv. Klare in sv. Ivana. Baksa, ki so z vsemi verniki in vernicami ter vsi stični duhovščini s toliko požrtvovalnostjo pomagali ranjencem tudi med bombardiranjem.

Univerza v Padovi za sirote padlih borcev
Rim, 4. marca. s. Profesor Carlo Anti, rektor univerze v Padovi, je sporočil Duceju, da je univerza v spomin in znak hvaležnosti do tistih, ki so služili fašistični Italiji z žrtvovanjem življenja, sklenila ustanoviti ob 20 letnici pohoda na Rim "Liktorsko nagrado" za svoje dijake, ki so sirote padlih za Revolucijo ali sirote skvadristov ali pripadnikov Milice, ki so padli za domovino.

Orožje resnice
Berlin, 4. marca. s. Pod naslovom "Orožje resnice" objavlja "Börsenzitung" na prvi strani članek svojega dopisnika iz Rima o udeležnosti v ciljih italijanskega tiska. Pisce prikazuje zgodovino italijanske novinarstva in omenja ustanovitev prvega Cavourjevega dnevnika "Il Risorgimento" ter ustanovitev prve velike obveščevalne brzojavne agencije "La Stefani". Ki jo je tudi ustanovil prof Cavour. Pisce posevča nato posebno pozornost poveljni deli ko se je po volji Ducia italijanski tisk močno razvil s spremembami, ki jih je nova fašistična doba zahtevala, in ko se je italijansko novinarstvo po resnosti in dostojnosti dvignilo kakor še nikoli prej ter prevzelo zelo važne naloge v političnem, gospodarskem in kul-

Narocite se na romane Dobre knjige

Čiščenje ob Doncu se nadaljuje

Nemške čete so zopet zavzele Lisičansk - Več sovražnikovih skupin uničenih - Izjalovljeni sovjetski napadi ob Kubanu

Zopet 13 sovražnikovih ladij s 97.100 tonami potopljenih

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 5. marca. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:
Močan sovražnik, ki je še z izkoriščanjem ledu poskušal obkrožiti severno krilo kubanskega mostišča, je bil v zadnjih dneh razbit in v sodelovanju z letalstvom zasledovan dalje v lagune. Več sto ujetnikov in mnogo plena na orožju in orodju je padlo v naše roke. Sovražnik je imel velike krvave izgube.
Na fronti ob Doncu so bili zopet zavzeti številni kraji, med njimi mesto Lisičansk. Zaledje je bilo očiščeno in več razpršenih sovražnikovih skupin prisiljenih k boju in uničenih.
Južno od Harkova obkrožena 3. sovjetska armija je stisnena na najožji prostor pred uničenim. Tudi včeraj so se ponestrčili poizkusi izpadov.
V nadaljevanju svojih napadov zapadno od Kursa in severozapadno od Orla je utrpel sovražnik zopet največje izgube.
V frontnem odseku med Gžatskom in Plenskimi jezovi so se v obrambnem boju zrušili številni krajevni sunci in nastali.

Na obeh straneh Stare Ruse je prešel sovražnik na močni topniški pripravni z množstvenimi silami in uporabi oklonnih sredstev ter bojnih letal k napadu. Po spremembi položajev se je osredotočil zopet na največji sovjetski izpostavi vse napade odbiti. Letalstvo je imelo pri tem obrambnem uspehu posebno uspešno. Na tuniškem bojišču je bilo včeraj živ-

važno topniško in izvidniško delovanje. Z napadi v strmoglavnih in nizkih položajih so nemške letalske skupine prizadele sovražniku znatne izgube. Oddelek bojnih letal je v pretekli noči napadel pristaniške naprave v Philippeville. Tri velike transportne ladje so bile težko zadete. Letala so dolge poete so na Atlantiku zažgala tri velike trgovske ladje, ki so običajne močno napnjene.
Včeraj podnevi je skupina ameriških bombardnikov napadla nizozemsko in zapadno nemško ozemlje. Zaradi bombnih zadetkov je imelo prebivalstvo izgube. Ubilih je bilo večje število nizozemskih otrok. Lovci so sestrelili v tej skupini 10 štirimotornih bombardnikov. Posamezna britanska letala so metala v pretekli noči bombe na kraje zapadne Nemčije in so izvedla motilne polete nad obalnimi ozemlji Vzhodnega morja. Eno sovražno letalo je bilo sestreljeno.

Nov uspeh nemških podmornic

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 5. marca. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje izredno vojno poročilo:
Nemške podmornice so dosegle že v prvih dneh meseca uspehe. Na dno morja je bilo poslanih po hudih borbah 13 ladij s skupno 97.100 br. reg. tonami. Dve nadaljnji ladiji sta bili torpedirani.

Uničevanje sovjetske vojske ob Doncu

Berlin, 5. marca. Ako si je ruski glavni stan utvarjal, da si bo običajno pobudo na južnem delu vzhodne fronte, je ta utvara sedaj dokončno pokopana. Ozemlje na jugu se z vedno večjo naglo sprememba v neizmerne močvirja in deževje je dostavno izbrislalo vsako sled kakršne koli vojske, ki sebi velike povodnji. Reke in hudoirniki so prestopili svoje bregove ter zalili ozemlje daleč naokoli. Ni verjetno, da bi zopet nastopil mrz, ker pomeni, da se bo zemlja strla šele ob koncu deževne dobe. Do tega časa bo vsako važnejše bojno delovanje nemogoče tako da bo demške obrambne črte ob Miusu in na rbru Doneške kotline lahko dokazale svojo učinkovitost.

V tem primeru dela časa izključno za Nemce. S tem se v polni meri potrjuje optimizem nemških vojaških krogov, ki že pripravljajo poročilo in letni obračun o ruski zimski ofenzivi. Sedaj se že lahko reče, da so Rusi kljub osebni uspehu svojega podjetja, naporem in dožetnim uspehom pred novim prelazom, ki je približno enak položaju pred tem napadom. Ruske čete so ostale daleč od svojih vseh ciljev, ki si jih je zastavil njihov operativni načrt. Z drugimi besedami se to pravi, da Rusi ne morejo misliti na nedelni razvoj vojaevanja, kakor se je predstavljal, ker ti dogodki niso svojih ciljev. Sedaj bo nekoliko težko ruslanski naporu podelniti erovalne izgube težko pa bo narodu dopovedati da le tebe pripadajo slavilnih naporov za doseg ciljev, katerih osvojitve si je zamislil sovjetki glavni stan.

Iste stvari kaže razmere, ki onemogočajo operacije na skrajnem jugu, se že oprtajo na položaj, kjer se razvija nenadna nemška preferenčna. To dejstvo je tem bolj pomembno, ker so v ponovno bihjo prešli čete k so že mnogo mesecev v prestopni v ognju. Po logičnem računu ni nihče pričakoval, da bi bile nemške čete po vseh naporih in težkočah preteklih bjev in zlati zaradi posebno težavnega računa bojevanja v Rusiji še snosnega tekočevstva sunka. Toda njihov protinapad se nadaljuje v skrajno neverjetnem ritmu. Nemške čete zasejajo kraje ter znatno zmanjšujejo uspeh, ki so ga Rusi dosegli nedavno za celo tliko strahovitih žrtev. To dejstvo bo gotovo privedlo h hud udarcem onim ki so med sovjetskimi predčanjem proti zapadu govorili o mirnem zlomu nemške vojske in o popolnem iztrošenju borbenega duha pri vojakih Osti.

Razen mnogih drugih krajev so nemške čete zasedle mesto Slavjnsk, znano pa je tudi, da so pridle do srednjega in gornjega teka Donca na fronti, široki preko 250 kilometrov. Gre za ofenzivno fronto, ki je seveda izpostavljena vedno novim izrednim napadom, vendar Nemci stalno napredujejo v smeri že znanih mostišč na vzhodnem bregu reke. Za temi bojnimi črtami se razen tega organizirajo nove divizije, ki jim bo v prihodnjem poletju navedena naloga da predo znova proti vzhodu.
Nemški uspeh se očituje tudi na področju južno od Harkova, kjer je ruska 3. oklopna armija padla v zasedo, ki jo je mojstrsko pripravila nemška vojna taktika. Tretja armija je delovala v zvezi s četrto, ki je že skoro popolnoma uničena. Obe sta imeli nalogo da v bjnem pohodu dosežeta Dnieprowsko koleno, toda bili sta ustavljeni. Omenjena oklopna armija je med najboljimi in največjimi erotami ruske vojske in so jo ruski vojni precevalci opevali kot neodoljivi udarni instrument. Obkoljtev neizmerne množice motornih vozil in motstva je b'la dovršena v noči med 2. in 3. marcem. Od tega trenutka dalje sedeljuje nemška pehota, topništvo in letal-

stvo v najtežjem stiku ter razbijalo po svoji običajni taktiki obkroženo armado na kocke, ki jih potem postopno uničujejo. Po zadnjih vesteh se to cepljenje nadaljuje z veliko naglo. Dojem Rusi brezuspešno poskušajo, da bi na katerikoli točki razbili občajajočih železnih obroč. V prihodnjih dneh bo žalostno dosegla svoj vrhunec, še sedaj pa se lahko reče, da je tretja armija obsejana, da izgne iz spiskov sovjetske vojske.
Dočim se južno od Harkova sovjetske enote zeman prizadevajo da bi se osvobodile klešč se nadaljuje obrambna bitka zapadno od Kursa in Orla. Tu se opad izmejavajo s protinapadi brez prestanka. Boji imajo značaj strahovite silovitosti, toda kljub vsemu si sovjetski plav ne more odpreti puta za nadaljnje prodranje. Sovražnik uspeh je vsako uro očitnejši in težji in ni daleč čas, ko se bo moral sovjetski v jni stroj popolnoma ustaviti. Ta razvoj je vsekakor v zvezi z dogodki na južni fronti in seveda povzroča resno vznemirjenje Stalinu. Ruski vrhovni poveljniki bo moral zato znova priti na svoje zavzemne, da se vendar že enkrat oddelijo in tvorijo druge fronto v Evropi. To želijo razodevajo razne Stalnovce izjave, med katerimi je treba vsekakor omeniti brzojavne čestitke Churchillu zaradi zadnjega letalskega napada britanskega letalstva na Berlin. Kd r zna čitati med vrsticami, bo razumel, da Stalnovca brzojavka ni nič drugega kakor bič s katerim hoče Moskva napraviti angleškega konja v galop. Stal npravi v svoji brezjanki da je uničevanje tuzigianje delavskih hiš v Berlinu že v režu vendar pa morajo Angleži storiti več in sicer čim prej, da olajšajo Rusiji breme, ki je zopet padlo na njene rame (Piccolo.)

Junaško zadržanje madžarskega generala
Budimpešta, 4. marca. s. Iz madžarskega v ješkega vira poročajo da se je v zadnjih dneh na vzhodni fronti posebno izkazal divizijski general Julij Vargyassy, poveljnik nekega madžarskega armadskega zbora, ki je z majhnimi silami vzdržal srđito borbo z neprimerno močnejšimi boljševiški skupnami ter je z gledno organizacijsko sposobnostjo ustvaril celo novo obrambno črto, ki je zelo dolgo vzdržala dvoj sovražne napade.

Bern, 4. marca. s. »Corriere del Ticino« poroča, da se je tu tam vgnezdila boljševiška nevarnost tudi v slojih švicarskega prebivalstva. Treba se je spomniti, piše list, da v Franciji demokratične in liberalne ustanove niso mogle preprečiti vdora komu'zma. Angleško-ameriške zaveznice množi zmedo in podpira sovjetsko pronicanje zlasti med meščanstvom. Refren da Leninov komunizem ne obstoja več je navljen. Vprašanje prebivalstvo Estonske Letonske in Litve, ali Leninov duh in integracija boljševizem ne živita več. S tega vidika ima vojna samo en pomen. Vedeti je treba, ali se bo Evropa ognila prepusti in ali bo še živela naša zapadna civilizacija, kajti spriču boljševiške nevarnosti gre za življenje ali smrt civilizacije.
Pisce teh navedb je švicarski novinar Gentzon, ki je živel lani v oktobru na Estonskem na področju Dorpata. Bil je tragičen prizor piše Gentzon ko so se Rusi umikali. Bilo je kakor da bi orkan divjal po vsej deželi. Vse je bilo uničeno in na stotine vaj je bilo popolnoma požganih.

Atene, 4. marca. s. List »Akropolis« piše pod naslovom »Preživeti ali izginiti, da se nahaja grški narod danes na križišču. V eno smer vodi pot boljševizma, na katero se lahko pride tudi s steze plutokracije. Druga pot pa je pot pošteostni, vere in narodnosti. List zatrjuje, da bo vsak Grk, ki mu anglosaška propaganda še ni pokvarila krvi ali ga ni omamili boljševiški opij, ubral drugo pot.
Atene, 4. marca. s. Solunski metropolit je govoril po radiu o komunistčni nevarnosti, ki grozi vsej Evropi, in je pozval

S finskega bojišča
Helsinki, 5. marca. s. Poročilo finskega vrhovnega poveljstva javlja o občajnem bojem udeležnostvanja na vseh kopnih frontah. Preteklo noč so sovjetska letala dvakrat bombardirala Joensuu. Škoda je neznatna. Ranjena je bila ena civilna oseba.

Letalski napad na London

Berlin, 4. marca. s. Iz pooblaščenega vira poročajo, da so nemška letala preteklo noč silovito napadla vojaške objekte na področju Londona. Močne skupine bojnih letal so v zaporednih valovih odvrle številne rušilne bombe velikere in največjega kalibra ter na tisoče zažigalnih bomb, ki so povzročile hudo opustošenje. Druga nemška letala so bombardirala objekte ob južni obali Anglije ter se vrnile nepoškodovana na svoja oporišča.

Smrtonosna panika v londonskem zaklonišču

Lizba, 4. marca. s. Angleški minister za notranjo varnost obvešča, da je včeraj med letalskim alarmom v Londonu nastala huda nesreča v nekem zaklonišču, v katerem je bilo 108 mrtvih in 60 ranjenih. Nesrečo je povzročila neka ženska z otrokom v naročju, ki ji je spodrsilo na stopnicah, ki vodijo v zaklonišče, zaradi česar je padlo mnogo drugih oseb, ki so pregazile ljudi, ki so bili že v zaklonišču.

Visoke izgube anglosaških letal na zapadu

Berlin, 4. marca. s. V prvih dneh meseca marca so imele angleške in ameriške letalske sile, ki operirajo v Evropi, kakor se doznava iz vojaškega vira, hude izgube. Izzgibile so ob napadih na nemško ozemlje in v operacijah v Sredozemlju nič manj kot 72 letal. Med temi v štirih dneh uničenimi letali je 38 štirimotornih najmočnejše gradnje, kakor bombniki tipa »Boeing B 17«, »Lanchester«, »Hallfax« in »Stirling«. Samo ob izgubi teh 38 letal s štirimotornimi letali je bilo izgnjenih 250 članov letalskega osebja sovražnega letalstva.

Berlin, 4. marca. s. Nekaj angleških letal je preteklo noč priletelo nad zapadno Nemčijo in obalna področja. Na nekatere kraje so bile na slepo odvržene rušiline in zažigalne bombe. Ni poročil, da bi bili zadeti vojaški ali vojnemu gospodarstvu služajoči objekti. Nočni lovci in protiletalsko topništvo so sestrelili več sovražnih letal. Nad Rokavskim prelivom je bilo včeraj neznatno letalsko udeleževanje sovražnika.
Berlin, 4. marca. s. Med angleškim letalskim napadom na Nemčijo je bilo ponovno sestreljenih 14 angleških letal. Kakor se doznava iz vojaškega vira, je bil bombardiran tudi Hamburg.

Odbit napad ameriških bombardnikov
Berlin, 4. marca. s. Iz vojaškega vira se doznava, da je skušala skupina ameriških bombardnikov napasti v popoldanskih urah dne 4. marca zapadno Nemčijo. Protiletalsko topništvo je sovražnika odbilo in razpršilo ob sodelovanju lovskih letal. Sovražniku se je posrečilo odvrči na slepo nekaj rušilnih bomb, ki so povzročile izgube med civilnim prebivalstvom. Sedem večmotornih bombardnikov je bilo sestreljenih.

Izgube ameriških letal nad zapadnim ozemljem

Berlin, 4. marca. s. Iz vojaškega vira se doznava, da je štjevalo letal, ki jih je ameriško letalstvo izgubilo med terorističnim napadom, izvršenim davi na ozemlje Nizozemske in zapadne Nemčije, zvišalo po zadnjih podatkih na 10 letal. Vsa sestreljena letala so tipa »Boeing B 17«. Na slepo odvržena bombe na nekatera mesta ob nizozemski obali so zadele v polno dve sto in povzročile smrt 70 otrok. Mnogo žrtev je bilo tudi med prebivalstvom. Objekti vojaške važnosti niso utrpeli nobene škoda.

Za branitev zapadne civilizacije

Bern, 4. marca. s. »Corriere del Ticino« poroča, da se je tu tam vgnezdila boljševiška nevarnost tudi v slojih švicarskega prebivalstva. Treba se je spomniti, piše list, da v Franciji demokratične in liberalne ustanove niso mogle preprečiti vdora komu'zma. Angleško-ameriške zaveznice množi zmedo in podpira sovjetsko pronicanje zlasti med meščanstvom. Refren da Leninov komunizem ne obstoja več je navljen. Vprašanje prebivalstvo Estonske Letonske in Litve, ali Leninov duh in integracija boljševizem ne živita več. S tega vidika ima vojna samo en pomen. Vedeti je treba, ali se bo Evropa ognila prepusti in ali bo še živela naša zapadna civilizacija, kajti spriču boljševiške nevarnosti gre za življenje ali smrt civilizacije.
Pisce teh navedb je švicarski novinar Gentzon, ki je živel lani v oktobru na Estonskem na področju Dorpata. Bil je tragičen prizor piše Gentzon ko so se Rusi umikali. Bilo je kakor da bi orkan divjal po vsej deželi. Vse je bilo uničeno in na stotine vaj je bilo popolnoma požganih.

Razstava italijanske knjige v Lizboni

Lizbona, 5. marca. s. Listi javljajo, da se bo predsednik republike general Carmona udeležil otvoritve razstave italijanske knjige dne 17. t. m. v prostorih narodnega gledališča Dona Maria v mestnem središču.

Trgovinski sporazum med Japonsko in Indokino

Tokio, 5. marca. s. Podpisano je bil trgovinski sporazum za izmenjavo blaga med Francosko Indokino in Japonsko. Sporazum ureja izvoz proizvodov v obeh smereh.

INSERIRAJTE V "JUTRU"!

Rooseveltove spekulacije na račun zavezničev
Bridka spoznanja v Londonu

Berlin, 4. marca s. »Lokal-anzeiger« ugotavlja pod naslovom »Roosevelt se je podal za vestno na pot vojne odgovornosti ameriškega predsednika, ki je že kakih 10 let s pomočjo židovske in na vojno hujskajoče klike s stamatsko pripravil pogoje za novo svetovno vojno. Roosevelt je poslal v razne evropske države agente provokatore pod ažno krinko diplomata, da bi razvenčali sovraštvo proti narodnosocialistični Nemčiji in izmalčali spor nadrednega upravnega značaja v novo evropsko in svetovno vojno P-sec navaja v ta namen neovrgljive dokumente in odstavke iz govorov in člankov poročilnega ameriškega tiska.

atajajo ujetniki lastne na vojno hujskajoče politike in njih izjave Nemčiji jim grozi katastrofo, ki bo zadela njih same in njihov nekdanji svetovni imperij. Vedno bolj je očitno, nadaljuje list, da lažne objube s katerimi skuša Roosevelt podžgati svoje »orteljenje« v Londonu, samo prikrivajo hladenokrvno vojno ne uresnitvi njegovih ambicij na ruševinah angleškega imperija. Znana odkritja o ameriških diplomatskih odnosih ne dopuščajo nobene dvoma da je Roosevelt pripravi to vojno da bi dosegel svoje imperialistične cilje na ruševinah angleškega imperija. Zidje z Wall streeta n so pozabili, da jim Anglija še iz prve svetovne vojne dolguje cele gore zlata. Zarad vedno bolj očitnih znakov slabega položaja Anglije smatrajo da je prišla ura za poravnave računov s svojimi bivšimi dolžniki.

Gandhijeva gladovna stavka končana

Bangkok, 4. marca. s. Iz Poone se doznava, da se je Gandhi ob koncu svoje gladovne stavke zahvalil s slabotnim glasom zdravnikom, a dodal, da ga je višja sila rešila pred smrtjo. Njegovi sobi je bilo navzočih 13 oseb, ko se njegov post kontak Gandhi se je zbral v rem šljanju, njegov nečak Kan pa je prepeal indijske verske himne. Od danes smatra indijska vlada Gandhija zopet za ujetnika z temi posledicami in mu ne bo dovolila nomenega obiska več.

Bangkok, 4. marca. s. Ob koncu Gandhijevega posta je ministrski predsednik Taja narsal Sorogheham naslovil na indijski nacijski poslaniko, v kateri želi zmagovitega zaključka v borbi indijskega naroda za neodvisnost in v borbi proti sovražnemu zavračalcu.

Predaja 4000 kitajskih vojakov Japoncem

Bangkok, 4. marca. s. Poročajo, da se je poveljnik 52. čunkinske brigade Li Peštin, odvisi šest staba generala Vankingsaja, predal japonskim silam s 4.000 vojakov. Prestale čete generala Vankingsaja, ki je bil pred dnevi ujet, se postopno predajajo Japonske čete s v tem obseku zajele 25 možnarjev, 18 težkih strojnica in 60 lahkih strojnica.

Angleške letalske izgube v Birmi

Tokio, 4. marca. s. »Mamičie poročja« indijsko-birmanske meje, da je sovražnik letalstvo v februarju izgubilo 72 letal, dočim so jih izgubili Japonci šest. S temi izgubami je število sovražnikov pripadajočih letal ki so bila sestreljena v decembru na tem področju, naraslo na 248, kar je nudi izguba, če se računa, da ima angleško letalstvo v Indiji na razpolago 500 letal.

Pokolj med japonskimi ujetniki na Novi Zelandiji

Bern, 4. marca. s. Minister za domnjone je objavil poročilo o masakriranju japonskih ujetnikov v preteklem mesecu na Novi Zelandiji. Poročilo potrjuje, da je bilo 38 ubitih in 60 ranjenih ter da je bilo ranjenih tudi nekaj novozelandskih stražnikov. Spriču vala ogorčenja, ki je nastal povelj zaradi tega pookla, je minister po čisto angleškem sistemu, da je treba zveći odgovornost za žrtve, zahtljal, da so bile novozelandske straže napadene in da so se morale braniti in vzpostaviti red. Japonski ujetniki so bili seveta brez orožja, novozelandske straže pa so se krepko posluževale pušk in strojnica. Zaradi tega je težko verjeti lažnemu poročilu. Resnica je čisto druga. Japonski ujetniki, s katerimi so slabo ravljali, so morali opravljati težka dela, bili so slabo hranjeni in natičeni v nezdravih barakah, so upravičeno protestirali in zmetevali, naj se z njimi ravna vsaj približno tako kakor z ujetniki v vsaki civilizirani državi. Na njihove pravične zahteve so novozelandske oblasti v taborišču odgovorile s svincom.

Boljjeviški teror

Sanghaj, 4. marca. s. Glasilo Belih Rusov v Sanghaju »Novoje Vremja« objavlja za nize podatke o terorističnem sistemu boljjevikov v zonet zasedenih predelih vzhodne fronte. List piše, da obstoji teroristični režim GPU na področjih, ki so jih opustile nemške čete, iz brezumljivega preganjanja vseh, ki so sodelovali z Nemci ali niso bili do njih pasivni. Preganjanje se čisto zaključujejo z množičnimi streljanji. Izdajstva so obdvojeni vsi, ki so kakor koli prišli v stik z nemškimi oblastmi. Denunciacije komunističnih obveščevalcev, ki se ostali v raznih krajih in se skrivali med nemsko zasedbo, so na dnevnem redu. Ko so bile sile Osi ob Volgi in na Kavkazu je Stalin kazal dobrohotno zadržanje do raznih veroizpovedi v Sovjetski zvezi ter si je dal pošiljati celo zahvalne brzojavke, ko pa so boljjevič ki dosegli nekaj uspehov, se je obnovila stara propaganda in je izgnila verska strpnost. Kot zastopnik sovjetske vlade na velikem zborovanju v Moskvi za proslavo 25letnice rdeče vojske je bil izbran član eksponent komunističnega brezboštva Jaroslavlski. Edni ruski duhovnik, ki si je upal brzojaviti Stalinu ob tej priliki, je bil Vedencki, poglavar tako imenovane reformirane cerkve, ki so boljjevič ustvarili kot protitež pravoslavni cerkvi, da bi jo laže preganjali. Lani je uradna boljjeviška propaganda skušala dopovedati, da organizirajo ruski duhovnik ki zbirke za gradnjo letal za rdečo vojsko, sedaj pa govori samo o zbirkah kominterne in o njenem šefu Dimitrovo, kateremu se je Stalin za to zahvalil. Zanimivo bi bilo vedeti zaključke list, kaj mslita Roosevelt in Churchill o tem novem strupu kominterne in kaj mislijo mednarodni komunisti o dogodkih v Indiji in o angleško-amerškem plutokracičnem imperializmu.

Regulacija okolice Žal

Mestna občina ljubljanska objavlja v »Službenem listu«, da namerava regulacijo zemljiškega kompleksa med Svetokriško in Smartinsko cesto v okolici Žal in v popkopalski spremeni tako, da se kompleks med Zalske in Smartinske ceste proglaša za stavbišče, zadnjilva po novem regulacijskem načrtu z enonadstropnimi stanovanjskimi hišami v vrstnem sistemu. Del tega kompleksa pa bo za javne prometne namene in za nasade. Kompleks med Zalsko in Svetokriško ceste (Zale) je po določen za javne namene torej za komunikacijo, parke in za pgregrete ter popkopalske javne naprave. Sprememba regulacije je utemeljena s tem, da se na eni strani omogoči bolj ekonomična in racionalnejša izraba tega zemljiškega kompleksa zaradi povečanja areala, ki naj se zaseda in tako počvi gradbeno delavnost, na drugi strani pa, da se občina razbremenit velikih stroškov za nakup zemljišče za javne regulacijske namene ter da se pospeši uresnitve programa za smotrno ter estetsko in arhitektonsko ustrezno ureditev Žal. To razglašja mestna občina z dostavkom, da bosta ta spremeni valni regulacijski načrt in uredba o njega izvajanj »nterent« m razgrnjeja ob uradnih urah od 9 do 12 ure v tehničnem od delku mestnega poglavarstva, soba št 54 v II nadstropju kresije na Nabrežju 20. septembra in sicer mesec dni, pričrški s 16. dnem po objavi tega razglašja v »Službenem listu za ljubljansko pokrajino«. Morebitne pomaške in prpombe k temu smeri naj nevalnejem regulacijskemu načrtu morajo zainteresirani predložiti mestni občini ljubljansk vsaj v 15 dneh po razgrnjanju načrtov, sicer se bodo upoštevale.

Gospodarstvo

Izkoriščanje lakotnikovih vlaken

Iz Rima poročajo, da je te dni izšel v rimskem uradnem listu zakon, s katerim so bile postavljene pod zaporo vse zaloge surovih in pripravljenih vlaken lakotnika. Ta vlakna so na izključno razpolago družbi SIG v Rimu, ki dobi nekaj monopol za predelavo teh vlaken, in sicer predvsem za izdelavo delovnih oblek. Družbo SIG (Società per l'Incremento Ginestra) je za predelavo lakotnikovih vlaken ustanovil zavod »Ente Nazionale per la Cellulosa e per la Carta«. Po novem zakonu je prepovedano lakotnikova vlakna uporabljati za drug namen, kakor za izdelovanje delovnih oblek. Tvornice, ki predelujejo surova vlakna v prejo, morajo mesečno predlagati podatke družbi SIG in morajo voditi posebno knjigo prejemov in oddaj. Iz gornjega zakona je razvidno, kakšen pomen je pridobil lakotnik kot tekstilna surovina za izdelovanje močnih in trpežnih delovnih oblek. Lakotnik ali bodičevje (it. ginestra, hrv. brnistra, nem. Ginster) je rastlina, ki je zelo razširjena v primorskih krajih. Vlakna te rastline so od nekdanjih pridobivali za tekstilne svrhe. Iz lakotnika so v prejšnjem stoletju izdelovali platno, uporabljali pa so lakotnikovo prejo tudi za vrvarstvo in za izdelovanje čipk, dokler te panoge hišne proizvodnje ni izpodrinil bombaž.

Nakazovanje in razdelitev sira

Prehranjevalni zavod Visokega Komisarjate v Ljubljani poziva vse trgovce v racionalizaciji in kontingentiraniji živil, da vključno do 8. marca dvignejo nakazila za sir za marec v Gosposki ulici števil 12/I. Prehranjevalni zavod Visokega Komisarjate v Ljubljani obvešča potrošnike mesta Ljubljane, da bodo prejeti za marec pri svojih trgovcih, in sicer: na odrezek A 60 gr parmezana, na odrezek B pa 75 gr mehkega sira. S r bodo trgovci razdeljevali od 10. marca dalje.

Šesti roman DK

bo izšel sredi marca V tej novi knjigi, s katero bo zaključila svoje drugo četletje, bo zbirka »Dobra knjiga« nudila čitateljem zanimivi in napieti roman znamenite danskega pisatelja H. P. Jacobsena:

»BORBA Z BOGOVI«

Roman se dogaja pred 3500 leti, ko se je na Egejskih otokih začela razvijati prva civilizacija na evropskih tleh. Njegova vsebina je nepretrgana veriga dramatičnih neprijetnih dogodkov, ki jih je pisatelj, nazival tako mojstrsko, da bo čitatelj rad ponovno posegel po knjigi in jo vedno na novo z užitkom bral. Ko te dni objavlja naročno na naše liste, se naročite tudi na romane DK, da si zagotovite njih nahavo po nižnji cenici.

Iz Spodnje Štajerske

Na južni fronti je podel nadporučnik Ferri Ottitsch, vodja letala pri izvidnikih. Odlikovan je bil z zlatim nemškim križcem, z železnim križcem 1. in 2. stopnje, s srebrno letalsko sponko, z zlatim letalskim znakom ter s častnim pokalom državnega maršala. Pokopan je na nemškem pokopališču v Cagliariju v Sardiniji. — Na vzhodni fronti je padel višji narednik Albert Rülliger, vodja letala pri strogolavcih. Odlikovan je bil z zlatim nemškim križcem, z železnim križcem 1. in 2. stopnje, z zlato letalsko sponko ter s častnim letalskim pokalom.

Novi grobovi. V Gradcu je umrl v visoki starosti 83 let upokojeni senatni predsednik Hans Stepschnegg, ki je bil po rodu s Spodnje Štajerskega. V Mariboru so umrli: 65letna zaslužnica Klotilda Vertnikova, 71letni mestni gradbenik Rudolf Helzer, odlikovan z zlatim zaslužnim križcem s krono, 74letni delovodja Franc Leben, 50letni pleskar Andrej Kranjc, 71letna upokojenčeva žena Marija Lužarjeva, 54letni skladničnik Reinhold Biefeld in 59letni starcupokojenec Franc Justinek. V Ptujju je umrl 77letni upokojeni primarij dr. Ernest Treitl, v St. Lovrencu na Pohorju pa nedavno rojeni Herbert Slatček.

Rudarsko zborovanje. V okviru tedna zborovanj na Spodnjem Štajerskem so bili sicerani v zbor tudi rudarji v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku. Za zaključek je bilo glavno zborovanje v Trbovljah, kjer je zvezni vodja Steindl govoril 4.500 rudarjem.

16. otroka je rodila žena malega posestnika Franca Razborška v Orli vasi v celjskem okrožju. Vs h 16 otrok je zdravih. Petnajstemu je po zastopniku kumoval Adolf Hiler.

V Slovenski prostovoljci iz Slovenskih Konjic. Upr zorili so veselo »Dedek«.

O čebelarjih na Spodnjem Štajerskem poročajo listi: 6.000 čebelarjev oskrbuje nad 25.000 panjev. V Ljutomeru, Ormožu, Veliki nedelji, na Muti, v Marebergu, v St. Lovrencu na Pohorju, v Apačah in Rušah so se čebelarji strnili v strokovne skupine. Nadaljnje združbe bodo sledile. Tudi v Mariboru so ustanovili krajevno strokovno skupino, ki jo vodi Oton Crepinko, svetovalec pa sta Franc Kilar in Stefan Puschauer.

Smrtna žrtev gozdnega požara. Zadnji čas so štajerski dnevnik večkrat poročali o gozdnih požarih. Zdaj je tak požar zahteval tudi smrtno žrtve. 18letni ključetačnik Rudolf Dobnik iz Pegove je pri gašenju gozdnega požara padel s skale in si zlomil desnico. Dobil je še druge hude poškodbe, za katerimi je naslednje noč izdihnil v bolnišnici v Gradcu.

Žrtev avtomobila. Na Trstinski cesti v Mariboru je neznan tovorni avto podrl 73letnega Vincenca Orenberga. Ponesrečenec je dobil hude notranje poškodbe. Prijel morilec. V noči na 13. januarja letos so našli v Bratislavcih v ptujskem okrožju 61letno posestnico Marjo Petkovo in njeno rejenko Marijo Ranerjevo umorjeni v hiši. Zdaj se je posrečilo izslediti morilca. 23letnega Franca Kuharja iz Poljanec Kuhar je b' l svojčas že obsojen zaradi uboja na 4 leta in 3 mesece. Ko so ga zdaj prijeli, je iznalul klonil pod teži dokazov in je rekel, da je svojčas pri Petkovi hranil nekaj žganja, katerega mu ni hotela vrniti. Dekle pa je samo zato umoril, ker je slučajno prišla zraven in se je bal, da bi ga izdala. Izročil je bil kazenskem oddelku varnostne policije.

Na smrt obsjen mesar

Dunaj, 5. marca. s. Posebno sodišče na Dunaju je obsodilo na smrt mesarja Ivana Vittmanna, ki je od začetka vojne dalje skrivaj zaklal 71 volov, 128 telet in 2 kozla ter na ta način odvzel iz prometa za oskrbo prebivalstva z mesom. Sodba je bila izvršena.

Nova Azija

Te dni je preteklo enajst let, odkar je bila ustanovljena nova samostojna azijska država Mandžukuo. Proglasitev nove države je bila izvršena dne 1. marca leta 1932, Japonska pa je kot prva priznala dne 15. septembra istega leta. Dotlej nesrečna Cangoisilova Mandžurija, ki jo je kronična pretresala krvava državljanska vojna in kjer so roparske tolpe delovale prav do neposredne bližine velikih mestnih središč, je danes urejena država Mandžukuo, v kateri vladata mir in red in ki napreduje na vseh področjih kakor nikdar doslej v svoji zgodovini.

Napredni Mandžukuo

Odgovor je prav tako enostaven kakor poučen. Mandžurci so z japonsko pomočjo pregnali iz dežele britanske in ameriške spletkarje. Čim je bilo konec njihovih spletk, se je tudi država takoj pomirila. Javni red in mir sta bila takoj vzpostavljena. Ker ni bilo več nikoogar, ki bi finančno podpiral in oboroževal roparskih tolp, so se te same razpuštile.

Mandžukuo je v zadnjem potomcu starih kitajskih cesarjev našel svojega narodnega vladarja, ki je prav tako zvest starim azijskim izročilom, kakor je dostopen za vse nove ideje modernege sveta.

Nova država je našla v Japonski svojega naravnega zavezniča, čigar gospodarstvo in politični interesi se povsem strinjajo s politično veljavo in gospodarskim napredkom mandžurskega naroda. Japonska vojska, ki straži od severnih in zapadnih mejah Mandžukua, jamči teritorialno varnost državi proti vsakršni nevarnosti od zunaj, medtem ko se Mandžukuo lahko ves posveti svojemu neoviranemu notranjemu razvoju. Istočasno je japonski kapital nudil novi državi vso potrebno pomoč za razvoj industrije in drugih gospodarskih panog in Japonci so vložili v razna gospodarska podjetja prav lepe milijarde. Japonska diplomatija je potrpežljivo in spretno delovala, da bi vzpostavila odnose dobrega sosedsstva med Mandžurijo in Notranjo Mongolijo, ker je smatrala, da je to v interesu celotnega vzhodnoazijskega prostora.

Soteska smrti ob Miusu

Nemški vojni poročevalec dr. Kurt Honolka priobčuje v »Frankfurter Zeitung« opis, kako se je končal poskus boljjeviškega vdora ob Miusu:

zaležje razornih skupin

in sklenili obroč okrog odrezanega sovražnika. Kar je še ostalo od sovražnika, ki je pritiskal proti vzhodu in se bolj in bolj razkrajal, je bilo uničeno v tesnih soteskah na zapadni strani Miusa. Samo 2 km je bila sovražna množica še oddaljena od glavne bojne črte — teh dveh kilometrov, ki bi pomnila zanje rešitev, pa ni več napravila.

V ranih jutranjih urah se je začel koncentrični ujetivalni ogenj nemškega topništva in to je bilo zadnje dejanje uničevanja. Stisnjeni na najožj prostor, zaman iščoč kritja po soteskah, so se branili ostanki armadnega zbora. Njegovi oklopniki so še enkrat skušali uti objemu smrti, toda čevl nemških topov vseh vrst orožja so zmele sovražnika. Lovci na oklopnike in motociklistični strelci so naskočili trdovratno braniene sovjetske postojanke ter očistili soteske in višine.

V kakšni približno 40 m ozki zarezki med zasneženimi stenami poboljši se je skrila množica sovjetskih vozil. Tam jih je dohitelo v ranem jutru uničenje. Prizorišče soteske kaže podobo groze. Pred vdomom v sotesko ležijo štirje težki tanki tipa »T 34«. Na treh je posneta oklojna kula. Debele oklopane stene so preluknjane od izstrelkov. Notranjščina jeklenih nestvorov je raztrgana in zoštenela. Soteska kaže podobo strašnega razkroja. V tesnem prostoru stoji vozilo tik vozila, razbiti topovi, vsakovrstno orožje, proviant in zopet nova vozila, kjer je še kaj prostora. Poleg nekega protiletalskega tona, čigar cev je nemo obvisela proti nebu, visi zogleleno truplo strelca. Naštel sem kakšnih sto vozil, ki so bila samo v tej soteski.

Sedaj so nemške reševalne kolone tukaj na delu. Plen je obilen. Razbite strojnice, na stoletna karabini leži v snegu, pri vsakem koraku naleti človek na mrtni boljševičke, ki so zogleleni, stenoji v fla. kakor jih je doletela usoda. Tudi ženske so med njimi v zelenih uniformah. Mir vlada nad to sotesko smrti, na bližnji fronti ob Miusu, ki je prestala težko prezkunjo, pa grmijo topovi.

Žrtve nesreče ameriškega potniškega letala

Lizbona, 5. marca. s. Našli so nadaljnjih 5 potnikov ponesrečenega letala »Clipper«, o katerih osebni istovetnosti pa ničesar ne vedo. Pogrešajo še 13 žrtve nesreče.

25-letnica »Ufe«

Berlin, 5. marca. s. Nemški propagandni minister dr. Goebbels je danes predsedoval svečani proslavi ob 25letnici ustanovitve največjega kinematografskega podjetja »Ufe«. Izročil je voditeljem, umetnikom in delavstvu pozdrav Hitlerja ter je poveljeval v svojem govoru važnost kinematografije s kulturnega in narodnega stališča.

Nemški vojni poročevalec dr. Kurt Honolka priobčuje v »Frankfurter Zeitung« opis, kako se je končal poskus boljjeviškega vdora ob Miusu:

Zaman se zaletavajo boljševički v južnem odseku vzhodne fronte proti nemškim divizijam. Nova, bistveno skrajšana obramba črta na vzhodnem robu doneškega industrijskega revirja stoji in drži. To je ugotovitev, ki jo lahko postavimo po jalovih, na izubah bogatih napadih sovjetske vojske v zadnjem času. Sovražnik je pri teh obunnih naskokih vrgel v boj zelo močne oklopne sile. Celo tam, kjer se mu je mimogrede posrečilo krajevni vdor, na primer v odseku Miusa, na jugovzhodnem delu vzhodne fronte, pa je moral svoj poskus plačati s težkimi žrtvami. Četiri gardni zbor rdeče vojske je bil pri tem, kakor je že javilo poročilo iz Hitlerjevega glavnega stana, popolnoma uničen. 44 oklopnih voz je bilo razbitih, na tisoče ujetnikov je prišlo Nemcem v roke in med mrtlicami na boljšeju je obležal tudi poveljajoči sovjetski general.

Orke soteske, ki so za stepno pokrajino ob Miusu tako značilne, so postale prizorišče obkolitvene bitke, ki ni značilna toliko po svojem obsegu, kolikor po popolnem uničenju sovražnika. Vse to razkriva tudi značaj nemške obrambe. Iz prvotne obrambe je nastal uničujoč protiuudar, iz napada nasprotnika njegov pogin. Ko so boljševički s pomočjo temne, neprodne noči s svojimi oklopniki prodrli v eno izmed sotesk na zapadni strani reke Mius in so začeli topovi grmeti v hrbtu fronte, je postal položaj v tem odseku nevaren. Cel sovjetski armadni zbor s težkimi oklopnimi vozovi, po večini tipa »T 34«, in z 250 vozili, naloženimi z vojaški gorivom in municijo, je stal nenadoma za nemško črto. Sovražnikovi oklopi vozovi so do 15 km globoko vdrli v zaledje z namenom, da bi razruhljali nemško fronto. Vodstvo ni izgubilo niti za trenutek pregleda čez položaj in je takoj odredilo potrebne protiukrepe. Treba je bilo predvsem poskrbeti za to, da se sovražnikovo odreže pratež. Naslednjega dne se je že nemškim oklopnikom posrečilo, da so zaprli sovjetski klin. Sovražno pehoto so Nemci zopet pomatili s postojank, na katerih so se bili vgnezdili boljševički.

Sovjetski oklopniki, ki so prodrli nemško črto, so se medtem ustanovili v neki vasi, približno 15 km za nemško obrambo, kjer so čakali na obojničje in dovoz. To čakanje je bilo zaman kajti novi oklopniki in čete, ki so skušali od vzhoda prebiti nemško črto, so bili v srditi borbi odbiti. 15 oklopnikov je pri tem obtičalo pred nemškimi jarki. Tedaj je poskušal 4. sovjetski motorizirani zbor, da bi se z oklopniki in vozili umaknil, toda protiakcija je bila že v teku. Nemški oklopniki, napadali topovi in lovci na oklopnike so prekržali boljševikom pot, uničili v težki borbi od moža proti možu mnogo oklopnih voz tipa »T 34«, očistili

E. Josin:

Stara Ljubljana

XV.

Franc Levec, rojen na Ježici pri Ljubljani leta 1846., se je preselil kot mlad deček k svojemu dedu na Spodnji Rožnik. Obiskoval je ljudsko šolo in gimnazijo v Ljubljani, univerzo pa na Dunaju. L. 1871. je bil suplent za gorizijski gimnazij, nato suplent in profesor na ljubljanski realki od leta 1873.—1901., potem je postal direktor na ljubljanskem učiteljski inštitutu, leta 1903. deželni šolski nadzornik, leta 1913. je dobil naslov in čin dvornega svetnika ter se v pokoj leta 1915. za njegove velike zasluge za prosveto ga je

občinski svet ljubljanski imenoval za častnega meščana.

Umrl je leta 1917. Levec je bil zelo strog pri učencih v spodnjih razredih, ker je hotel, da se mladina pridno učí, v višjih razredih pa je bil z dijakii zelo prijazen. V svojem življenju je Levec pretrpel hude udarce, ki jih je potrpežljivo prenašal. Umrli mu je prva žena še prav mlada — ter mu zapustila dva mala otroka, sina in hčerko. Sin Vladimir, rojen v Ljubljani leta 1877., je postal odlični pisatelj, zgodovinar, toda umrl je še mladi leta 1904. Hčerka Milena se je poročila z Milanom Pajkom, profesorjem na ljubljanski realki, toda obadva sta mlada umrla. V drugem zakonu je imel Levec tudi več otrok, od katerih sta dva sina padla v prvi svetovni vojni leta 1916. Ni čuda, da je moč krepke narave zaradi hudih udarcev omagal ter, akoravno 71 let star, prerano legel v grob. Želati je, da bi Levčeva dela izšla čimprej kot »Zbrani spisi« v posebnih knjigah, ker potem se bo zavedla poznejša generacija, kaj je storil Levec za Slovence.

Prof. Klemens, rojen v Toplicah na Češkem leta 1851., je poučeval od leta 1877.—1891. matematiko in fiziko ter postal potem direktor na gimnaziji v Celju. Umrl je v visoki starosti pred tremi leti v Celju.

Viljem Streitmann, rojen v Althofenu na Ogerskem leta 1851., je poučeval geografijo in zgodovino od 1877.—1878. Umrl je po kratki zavratni bolezni leta 1878. v Ljubljani ter je pokopan na evangelijskem pokopališču.

Dr. Josip Julij Binder, rojen na Dunaju leta 1850., je poučeval nemščino, geografijo in zgodovino od leta 1879.—1918. ter se potem preselil v Nemčijo. Umrl je pred tremi leti na Koroškem, kjer ga je zadela kap pri kopanju v Blaškem jezeru.

Josip Borghi, rojen v Montoni v Istri leta 1846., je poučeval kot suplent, potem pa kot definitivni profesor od leta 1874.—1896. slovensčino, nemščino v spodnjih razredih, italijanščino pa v višjih razredih. Umrl je leta 1896. ter je pokopan v Sessani pri Triestu. Italijanščino je poučeval prav izborno ter so se njegovi učenci prav dobro naučili tega jezika.

Pomožni učitelji na realki

Dr. Karl Ahn, rojen v Heiligenstadtu v Hesenu (Nemčija) je poučeval italijanščino od 1863.—1871.

Jaka Hafner, rojen leta 1844. v Škofji Loki je poučeval aritmetiko in slovensčino od 1870.—1879; potem je bil nekaj časa voditelj zasebne Waldherrjeve šole in internata; umrl je leta 1890.

Edvard Ohlhofer, rojen na Dunaju 1840. je poučeval italijanščino od l. 1871.—1875. Franc Makovec, rojen leta 1847 v Radgoni, je poučeval nemščino in aritmetiko leta 1872. in 1873.

Anton Dergane, rojen v Smihelu na Dolenjskem leta 1843., je poučeval nemščino, slovensčino in naravoslovje leta 1871. in 1872.

Luka Lautar, rojen v Železnikih l. 1846., je poučeval nemščino, slovensčino in aritmetiko leta 1872. in 1873., nato je postal profesor v Mariboru. Lavtar je spisal več aritmetičnih in geometrijskih knjig.

Rajmund Čuček, rojen pri Sv. Antonu na štajerskem leta 1847; poučeval je od leta 1873.—1875. nemščino in slovensčino, nato postal profesor v Raguzi (Dalmacija).

Ivan Berbuč, rojen v Selu na Primorskem leta 1845., je poučeval leta 1874. in 1875. nemščino in slovensčino ter postal potem profesor na realki v Mitrovici, pozneje pa v Beogradu.

Josip Gruber, rojen v St. Nicolaju na Tirolskem leta 1846., je poučeval aritmetiko leta 1874.—1876. ter postal profesor v Innsbrucku.

Ivan Wehr, rojen v Waidhofenu l. 1855., je poučeval geometrijo, geom. risanje od 1874.—1876 ter postal profesor na realki v Celovcu.

Konstantin Margoni, rojen v Trentu leta 1851., je poučeval italijanščino in lepopisje leta 185. in 1876., postal nato meščanski in pomožni učitelj na vojni akademiji v Fiume.

Naravoslovec in publicist Cilensek

Martin Cilensek, rojen v Dobrevasi na štajerskem leta 1848., je poučeval l. 1875. in 1876. naravoslovje, postal je potem profesor na gimnaziji v Ptuju, kjer je bil upokojen, umrl je v starosti 90 let v Celju. Cilensek je bil priznan naravoslovec, pisal je veliko in razne liste, v knjige Mohorjeve družbe in probelčne tudi razne pripovedke in bajke ter šege našega naroda.

Julij Walner, rojen v Kašau na Ogerskem leta 1852. je poučeval od leta 1875.—1877. geografijo, zgodovino in nemščino ter postal nato direktor v Igljavu.

Jurij Wehr, rojen v Freisingu na Ba-

varskem leta 1853., je poučeval geom. risanje od leta 1876.—1878. Postal je nato profesor na državni obrtni šoli v Innsbrucku.

Franc Orešec, rojen v št. Petru pri Mariboru leta 1943., je poučeval nemščino in slovensčino od 1876.—1878.; potem je postal učitelj na pripravnici državne gimnazije v Gorizii. Spominjam se tudi nanj, ker je bil nekaj časa v popoldanskih urah v pisarni Slovenske Matice kot tajnik.

Ignac Fajdiga, rojen v št. Vidu pri Stični leta 1850., je poučeval aritmetiko leta 1877., potem je postal profesor na gimnaziji v Novem mestu.

Ivan Maurer, rojen v Wetternu na Češkem leta 1850., je poučeval nemščino, geografijo in zgodovino leta 1877.; postal je potem profesor v Feldkirchu.

Adolf Gstimner, rojen v Gradcu l. 1855., je poučeval l. 1878. nemščino, nato postal profesor v Gradcu.

Viktor Schaller, rojen v Briksenu na Tirolskem leta 1855., je poučeval l. 1882. in 1883. geografijo, zgodovino in nemščino.

Direktor Ivo šubic

Iz Celja je prispela žalostna vest, ki bo bolesto odjeknila povsod, kjer stanujejo Slovenci: kratko poročilo javlja, da je dne 28. II. preminul bivši magistratni direktor Ivo šubic. Umrl je mož redkih lastnosti in sposobnosti, mož, ki spada med najboljšie sinove našega rodu in ki ga bo moč težko pogrešati, ker ostane za njim vrzel, ki je ne bo mogoče zlepa izpopolniti. Iz znane slovenske rodbine Šubicov, sin nepozabnega ravnatelja in reformatorja tehnične srednje šole, nekaš naših znamenitih slikarjev, je prinesel s seboj umetniško nadarjenost in čut za vse lepo. Posvetil se je pa pravniškemu poklicu ter je po svetovni vojni prišel kot mlaj upravni uradnik na okrajno glavarstvo v Celjo, ki mu je postalo druga domovina. Vzbulil je kmalu pozornost zaradi svojih sposobnosti in svoje delovitosti ter je bil kmalu naprošen, da se prevzel mesto vodilnega uradnika na celjskem mestnem uradu. Na tem položaju se je naglo povzpél ter postal, razmeroma zelo mlad, magistratni direktor. Preuredil in moderniziral je vso upravno službo na celjskem mestnem uradu in v mestnih podjetjih ter hitro zaslovel kot izvrsten upravni jurist in odlični praktik, ki je znal temeljito pravno znanje in nadarjenost uporabiti v vseh panogah svojega delovanja. V to so ga zlasti usposabljal izredna delavnost in iniciativnost in neumornost v delu. Ziruževal je fin pravni čut z veliko objektivnostjo in prizanesljivostjo. Oseba ljubezniva nasproti vsakomur, od najvišjega do najnižjega, njegov sigurni nastop in njegove lepe forme so mu pridobile splošno priljubljenost pri občinstvu kakor pri vseh mu podrejenih uradnikih in širši javnosti.

S strankami je bil vedno ustrežljiv, uradnikom in nameščencem mestnih uradov in mestnih podjetij blag in kolegialen šef. Za reveže, ki so se neprestano zatekali k njemu, je imel plemenito srce ter je pomagal vsakomur, zlasti tudi brezposelnim, do skrajnih mej možnosti.

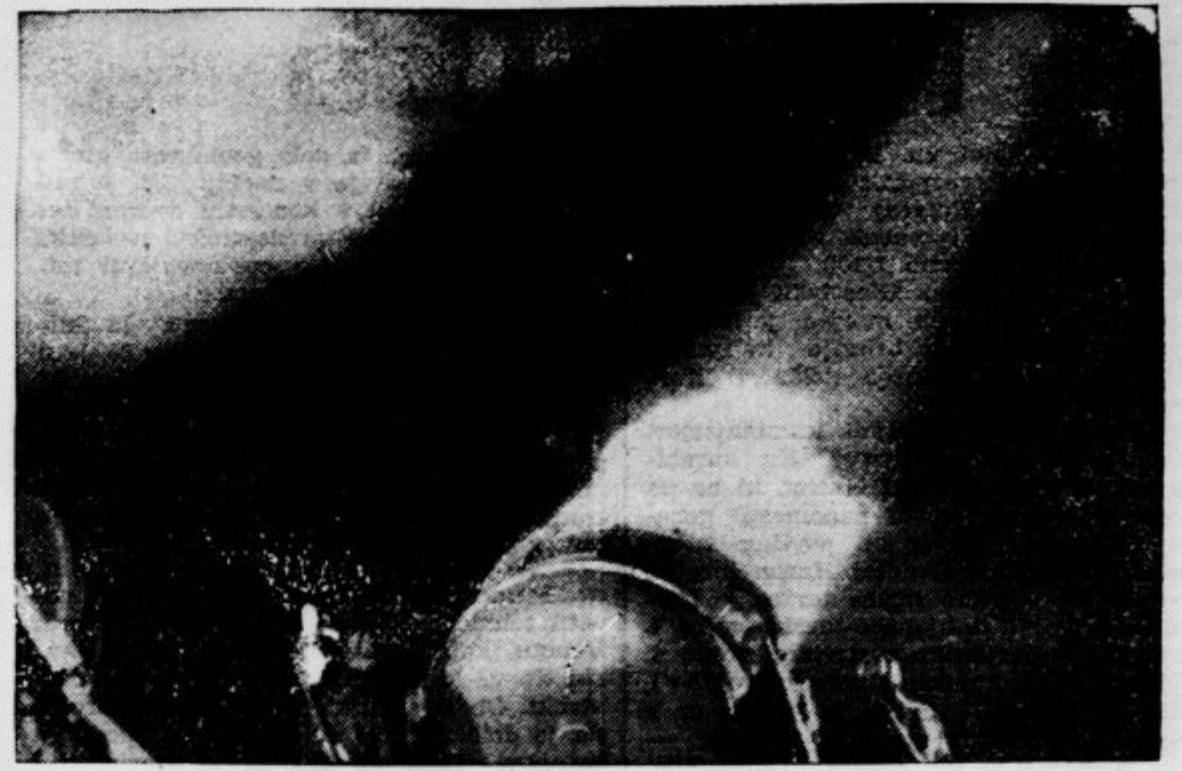
Poleg tega pa smo cenili njegovo veliko izobraženost, obširno splošno znanje, razgledanost in načitanost. Bil je človek velike poteze in dobrega srca.

Pokojni direktor šubic ni bil samo eden naših najboljših upravnih jurstov, temveč vsestranski človek, ki se ni zadovoljil z delom v svojem poklicu, v katerem je bil itak že preobremenjen. Njegova ljubezen do lepote, do narave, cvetic in dreva ga je vodila v Celjsko klepčevalno društvo, katero je skupaj z delavnimi odborom po svetovni vojni na novo čivil in preobrazil. Vsa leta je bil temu društvu predsednik in duša. Naravnost občudovanje vredno je bilo, kaj je v tem delokrogu napravil iz Celja Stari nasadi so bili olupani in pomlajeni, povsod so nastali novi. Po ulicah in cestah so nastali drevoredi po krašni bližini okoli Celja, zlasti tudi po hribovih so bile napravljene nove poti, stare pa obnovljene. Mestni park je bil izredno lep ter privlačna točka za vse »zletnike, ki tako radi prihajajo v starinsko mesto ob Savinji. Ustvaril je tudi mestno vrtnarjo z velikim vrtom. Razširil je delokrog Olespevalnega društva, katero je spremenil v Olespevalno in tujskoprometno društvo. Njegovo delovanje na tem področju je zbudilo toliko

pozornosti, da je bil kmalu poklican v Tujsko prometno zvezo, v kateri je bil eden najbolj pomembnih odbornikov in podpredsednik. Tudi tu ga je odlikovala posebna pobudnost in spretno razumevanje nalog ter za naše kraje tako važne ustanove.

Poleg tega je živahno sodeloval v Rdečem križu, kjer je bil za svojo delavnost tudi odlikovan z zlato kolajno.

Obnova znamenitega poslikanega Celjskega stropa v Grofiji Golgote na arbu sv. Jožefa ter drugih umetnin in starin, na katerih je Celje tako bogato, so priče

Postazioni di fotoelettriche in funzione durante un'incursione aerea nemica su territorio metropolitano — Zarometi v obratu med sovraznim poletom nad ozemljem prestolnice

njegove osebne prijetnosti, pozornosti in besni za lepoto.

Naravno je, da si je pridobil pokojni direktor šubic širok krog prijateljev, ki so ga cenili zaradi njegovih vrtil in zaradi njegove sebnosti, pozornosti in ustrežljivosti.

Težko je v teh bežnih vrsticah osebno in pomen pokojnika primerno in po zaslugah vrednotiti. Naj bi te kratke besede radomestile cvetje katero bi želeli polčiti na njegov prerani grob.

V naših srcih mu ostane svetel in trajen spomin!

Prvi začetki zračne vojne

Splošno je razširjeno mnenje, da je vojna v zraku pridobitev najnovejšega časa. Vendar temu ni tako. Vojna te vrste se je začela že pred dobrimi 70 leti in je šla v svet iz Pariza. Ce opazujemo približne ilustracije vojne iz l. 1870. in tedanje obleganje Pariza po nemški vojski, nam takoj postane jasno, da se je vojna v zraku porajala že tedaj. Ze takrat so namreč začeli uporabljati aerostate, balone z gondolami in ni malo slik, ki predstavljajo v takšni gondolli strumnega oficirja, držega v rokah velik daljnogled. Ce pa začnemo listati po arhivih francoskih dnevnikov iz l. 1783., najdemo, da je neki sotrudnik lista »Journal de Paris« predlagal že takrat, naj zrak uporablja aerostate za vojne operacije. Seveda je imel ta predlog takrat samo namen motriti premikanje sovražnika na zemlji. Ampak bodisi kakorkoli, dejstvo je, da so Francozi že v bitki pri Fleurisu dne 26. junija 1794 prvič uporabljali opazovalni balon.

Kakšni so bili uspehi tega opazovanja, ne vemo, znano pa je, da je pozneje Napoleon Bonaparte podcenjeval vlogo aerostatov v vojnih operacijah ter se je zaradi tega upiral uporabi tega pripomočka. V vojni l. 1870. so se Francozi zopet zatekli k opazovalnim balonom in so bili z njihovimi uslugami nedvomno zadovoljni. Tudi Nemci so se poslužili te naprave. V Kelmorajnu so obrazovali dva vojaška oddelka po 20 mož, katerih vsak je imel na razpolago svoj aerostat. Naloga teh oddelkov je bila opazovanje sovražnih premikov na zemlji. Tako se torej z baloni niso okoričali samo Francozi, ampak tudi Nemci. Vendar e b'li ta vojni pripomoček tedaj še na primitivni stopnji. Telegrafške žice so reno ovirale premike balonov, zaradi tega so njih uporabo kmalu opustili.

Prišlo je obleganje Pariza. Nemci so se tedaj zopet spomnili, da bi jim utegnili pomagati opazovalni balon in so spustili v zrak tri naprave te vrste. Francozi, ki so spredelali nemško nakano, pa so začeli vsi besni streljati na balone in so na ta način ovirali njih dvigavanje v zračne višave.

Naročite se na »Dobro knjigo«

tudi njega, dokler ni sam in neznan umrle aleč od domovine, na potovanju po Ameriki. — Velik pisatelj te generacije je Karl Gjellerup (1857—1919), v čigar delih se je naturalizem že razvil, kakor pri našem Cankarju, v novoromantično smer. Gjellerup je naposled popolnoma prelomil s svojim mladostnim vzornikom Brandesom. V njegovih dramatskih delih je čutili vpliv Schillerja Wagnerja in Swinburna. Bil je velik čustveni in glasben filozof; posebej se je ogreval za Schopenhauerja, preko katerega se je zblizal z budizmom, o čemer priča njegov nekoč mnogo čitani roman »Romar Kamanita«, v katerem nastopa Buddha. V poznejših delih je preveč čutili prisiljenosti načitanost in učenost. — Poglavitni predstavnik novoromantizma je znameniti lirik Johannes Jørgensen, ki je po dolgi in hudi krizi posnel Hysmansa in postal katoliški konvertit. Znana je njegova ljubezen do Italije zlasti Umbrije in njegov kult sv. Frančiška Asiškega, kateremu je posvetil iz globokega zajeto biografijo.

Z novim stoletjem se je na Danskem zopet močno uveljavil kmečki sloj, in sicer prvdesem maloposestnik. To se opaža tudi v novem danskem slovstvu, ki začenja vedno bolj gojiti domaćnost čut in poudarjati človekovo večno povezanost z grudo. Posebej so prispevali k temu nekateri pisatelji iz najmanj pomešanih njene danske pokrajine — iz Jütlanda Eden najizrazitejših pesnikov te smeri je Jakob Knudsen (1858—1917), ki je v tujni manj znan, vendar je zelo korenit in v vsakem pogledu karakterističen danski pripovednik. Posebno je zaslovel z romanom »Stari župnik« (1899), dalje z romanom »Linda« in z Luthrovina romanoma »Bojazen« in »Pogume«, ki skušata z vidika znamenitega eksperimentalnega modroslova Kierkegarda obdelati življenje in delo slavnega reformatorja Zela mnogo je čitan se danes Johannes Vilhelm Jensen ki je do neke mere, čeprav z novimi izraznimi sredstvi, obnovil naturalističen roman in vnesel vanj med drugim darvinistične poglede na raz-

voj stvarstva in človeka. Pri Jensenu ne najdemo samo novih pogledov na dansko zgodovino, marveč tudi že rano teorijo. Jensen šteje svoj narod med potomce Gotov, osvjovalcev sveta in vidi v njem rojeno gospodstvo in gospodolovno plemo. Med njegovimi zgodovinsko-naravoslovnimi romanji slovi »Ledenik«, ki slika z mogočno fantazijo kako je na tropska področja prodirala ledena doba. V nekaterih romanjih opeva drznost in moč Wikingov. Jensen je zelo plodovit pisatelj vendar se zdi, da se njegov pomen pod pritiskom novih struj in pogledov že vidno umika.

Izmed drugih romanopiscev starejšega rodu je omeniti vsekako še Johana Skjoldborga. Jepeje Aakjaerja in Svenda Flaurna. Tesno v književnosti in ideološko boje naših dni nas vodi delo pred leti tudi v slovensčino prevajane Martina Andersen Nexø (slovenske knjižne izdaje: »Pelle osvajalet«, »Prokletstvo«, »Proletarske novele« in »Širota Stina«) V ta miselni in stilni krog sodi tudi Harald Bergstedt.

S tem pa smo šele stopili na bujno področje današnje danske literature. Psihološki in družbeni roman zastopaja v nji Knud Hjortø, Jacob Paludan, Emil Rasmusen in Karin Michaëlis, religiozni in svetovnonazorsko literaturo pa Harald Kidde, Harry Söberg in Johannes Anker Larsen. Nova svetovna obzorja odpirajo v svojih delih poleg že omenjenega J. V. Jensena Jürgen Jørgensen, Aage Madsen, Otto Rung, Knud Andersen Peter Frøen (pri nas prevod »Eskimova«) in drugi. Toda to so v okviru kratkega časnjskega pregleda samo imena. Za njimi stoji močno razvita in prvotajna literatura malega naroda ki tudi v tem primeru odlično opravičuje svoj raison d'être. Danči takisto kažejo, da v duhovni kulturi nikdar ne odloča količinsko natečo, marveč lahko sposobnost in kva teta visoko odtehtata zgolj civilizacijsko moč števa.

Plačajte zastalo naročnino!

poizkusili borbo proti francoskim balonom. Skonstruirali so nekatere vrste protiletalski top, katerega je izdeloval Kruppova tvornica za orožje. Ta top se more smatrati za predhodnika današnjega protiletalskega topništva. Nemški top iz l. 1870 je bil kalibra 37 mm ter so ga prevažali okrog na posebnem vozičku. Ko že govorimo o predhodniku letalskih topov, naj še omenimo, da je nemška vojska razpolagala s prvo protiletalsko baterijo na motorju že l. 1906. Toda naprava je bila tedaj še tako nepopolna, da je bilo mogoče streljati na balone samo podvevi, medtem ko je bilo manevriranje ponoci mogoče.

Od 64 aerostatov, ki so jih Parizani med obleganjem spustili v zrak, sta dva pristala v Nemčiji, dva sta padla v morje, eden je zasilno pristal na Norveškem. In sicer potem, ko je napravil 1500 km dolgo pot, 56 balonov pa je doseglo svoje cilje ter so pripeljali tja potnike in pošto.

Na dan 6. oktobra 1870. se je skušal notranji minister Gambetta rešiti iz obleganega Pariza s pomočjo aerostata. Malo je manjkalo, da ni prišel v nemško ujetništvo. Balon, s katerim se je vozil, so namreč vetrovi zanesli precej daleč proti pruski straži, toda tamojni oficir, ki je videl zračno pošast, je bil tako presenečen, da je od začudenja dirjal okrog in razglašal novico. Posadka francoskega aerostata se v tem dobila dovolj časa, da je lahko odvrгла balast in nadaljevala vožnjo. Nemci so sicer streljali v balon, toda izstrelke je zadel ministra Gambetta samo v roko. In kmalu nato je minister dosegel Montdidier, od tam pa se je napotil proti Toursu, kjer je organiziral poslednji francoski odpor proti nemški okupaciji.

Iz Hrvatske

Matice hrvatskih gledaliških prostovoljcev v Zagrebu je letos 1. marca praznovala svojo 20 letnico. V nedeljo je bila v njenih prostorih intima proslava za najobji krog članstva prijateljev in sodelavcev. Matica prejšnje vsak ponedeljek sredo in petek igralski tečaj za 25 gledaliških prostovoljcev. Vrstijo se predavanja in vaje.

Hrvatski državni arhiv se zadnji čas na novo ureja po sodobnih kulturnih potrebah. Sprva je arhiv imel samo 3 uradnike in slugo, zdaj pa je zaposlenih že 15 uradnikov in 5 strežajev.

V spominu Petru Bučarju, hrvatskemu rođeljubu in ljudskemu pisatelju, ki je pred 49 leti umrl kot dekan v Dugi Resi, se objavljajo hrvatski listi primerne članke. Večja postatstva bo prihajnde leto ob 50 letnici njegove smrti.

Promocija. V soboto so bili v Zagrebu promovirani: Branko Zlender, uradnik OUZD, za doktorja prava, Alma Rudeževa, Gabrijel Sluga, Pavla Sedlačkova, Stojan Pagon in Alojz Rojnik pa za doktorje medicine.

10 milijonov kun za p-moč trpečim. — Glavno ravnateljstvo za korporacije in socialno skrbstvo je odobrilo 10 milijonov kun kredita za prvo pomoč onim, ki so morali zapustiti svoje domove pred napadi partizanov. S to vsoto bodo v glavnem zagotovili hrano in druge potrebšćine za prizadeto prebivalstvo v Bosni. Hrana se bodelila v skladiščih na področju velike župe Sana in Luka. Neprižadeto prebivalstvo je bilo pozvano, naj daruje odvišno obleko in perilo.

V Ameriki je 800.000 Hrvatov. Po največjih podatkih šteje hrvatska kolonija v Severni Ameriki 620.000 ljudi. V Srednji Ameriki je 13.000 v Južni Ameriki pa 170.000 Hrvatov. Zanimivi so najnovejši podatki o hrvatskih izseljencih v Aziji, katerih je nad skupno 270.000 duš. Od tega jih živi v Turčiji 220.000, v Rusiji 50.000, v Iranu, S'riji in Palestini pa 5000.

Srečke hrvatske državne teorije so bile pretekli petek dane v razprajo. V vsaj hrvatski državi jih prodaja 34 pooblaščenih kolektur, od tega 18 v Zagrebu in 16 v pokrajini. V promet je bilo danih 60.000 celih srečk odnosno 240.000 cetrtink. Zanimivo je, da je bilo vloženih 84 proročaj za kolekture, za katere bi bilo treba dati v prodajo nad 91.000 celih srečk. Razvil se je prvi lov na nove srečke.

Muzej na zagrebski džamiji. Zlaj se tudi s stolpa zagrebske džamije dan s dnem oglasa muzej, ki poizva muslimanske vernike k rednim molitvam. Ob tej priliki je ustaški muftija in imam Poglavnikovih osebnih stražarjev Akif Hadžić objavil poseben poziv ustašem-muslimanom.

Giocchino Forzano

Časopis »Europäische Literature« piše v februarjem zvezku:

Sele pred dvema, tremi desetletji je svet doživel, da je Italijan — Luigi Pirandello — obvladoval skoraj vse evropske odre. Podoban pojav se zdaj ponavlja s Forzansom. Prvo slavo je Forzano požel v Nemčiji kot Ducejev dramaturg, kot soustvarjalec Mussolinijeve drame »Cavour«, v kateri je italijanski državni šef posebej poudaril tiste poteze Cavourja kot človeka in zgodovinskega oblikovalca, ki so ga najbolj vezale s tem genialnim predhodnikom in začetnikom pri velikem delu italijanske zedinjenja. A tudi s samostojnimi deli si je Forzano kaj kmalu ustvaril dober sloves. Njegova veseloigra »Sunek vetar« ki so jo v Nemčiji predelali tudi v film, je vzbulila vihar veselosti. Šele nedavno je njegov »Grof de Brécharde« opozoril nase berlinsko občinstvo, ki se zanima za zgodovinske drame.

Vendar pa je še vedno neka stran Forzane neznana — namreč njegovo delo »Ibrictista Alište« ze vedeli, da je Forzano spisal besedilo Puccinievine »Sestre Angelike« in »Gianna Schiacha«? Da je Forzano pisec besedila nove Maruzzijeve opere »Palla de Mozzie« ob kateri žuborečih muzikalnih zvokih poslušalec kaj lahko pozablja pesnika, ki je skromno skrit podprli čar zvokov s smiselno jasnim besedami? Ali ste slutili, da je opera Ernana Wolfa-Ferrarija »Slye« zgrajena na Forzancevem tekstu? Nadalje — ali vam je že znano da si je ta dramatik pridobil velikih zaslug kot režiser milanske Scale in da ima kot generalni ravnatelj filmske družbe »Tirrenia« važno besedo tudi v italijanskem filmskem svetu? Advokata Forzana tudi ne poznae? Iz »Sunka vetra« se res oglasa, medtem ko je časniskar Forzano ustanovitelj florentinskega humorističnega lista »Cirano« ravnatelj lista »Giornale Apuano« oz. poznejši sotrudnik lista »Nazione« v tujni neznan. Toliko pa se zdaj že vsa Evropa da se Forzano stvarjalno izredno plodoviten in mnogostranski umetnik, čigar resnozgodovinske, del-

KULTURNI PREGLED

Pogled v dansko slovstvo

Pred izidom slovenskega prevoda Jacobsenovega romana

Roman Jensa Petra Jacobsena »Borba z bogovi, ki ga je napisoval za bližnje dni »Dobra knjiga«, je stvaritev danskega pisatelja. Danska literatura ni pri nas docela neznana. zlasti odkar jo zastopa v slovenski prevodni književnosti Martin Andersen Nexø, predstavnik sodobne danske socialne pesnitve. Vzlic temu so naši listi in revije le redkokdaj omenjali sezornemu bogato, razgibano in evropsko pomembno slovensko tvornost tega malega, a zelo razvitega naroda. Morda tedaj ne bo odveč če se v pričakovanju velikega zgodovinskega romana iz danske literature samo bežno in mimogrede ozremo v ta, pri nas tako malo znani kulturni svet.

Sam Jacobsen sodi med tiste pisatelje, ki so se začeli uveljavljati po izgubljeni vojni leta 1864., ko so se močno spreminjali tudi pogoji danskega socialnega življenja. V dansko življenje so prodirle nove struje in težnje. Nastopajoča industrializacija, ki je bila v zvezi z večjim osredotočevanjem zasebnega kapitala v delniških družbah, je prevzela incitativo. Ob istem času je starokoptnemu kmetstvu kazal nova pota znanj prosvetiljeli organizator novih ljudskih vseušilšč Grundtvig. V teh razmerah je našel svojotna duhovna tla naturalizem, ki je dobil svojevredneta teoretika v slovečem kritiku Georgu Brandesu (1842—1927). Pod njegovim vplivom se je razvijala ne le vsa danska literatura, marveč tudi norveška in v značni meri švedska. Brandesove ideje odkrivamo pri Ibsenu, prav kakor pri Lagerlöfovi, Strindbergu in Knutu Hamsunu.

Jens Peter Jacobsen (1847—1885) je postal prvi pomembnejši predstavnik severnjaska naturalizma. Zaradi njegovega skrbno opipljenega sloga so ga mnogi primerjali z mojstrom odlično izbrušene pripovedne besede Flaubert-

tom. Njegov najnamenitejšo delo je poleg zgodovinskega romana »Gospa Marija Grubbe« nekoč mnogo čitana povest »Niels Lyhne«, v kateri se zrcalijo materialistično-svobodničinska razpoloženja »pozitivističnega stolpa«. Delo je danes v marsičem že zastarelo, saj je bilo preveč izrazit plod svojega časa in se je premoalo dvignilo nad njegove struje in njihove časne formulacije nekaterih bistveno nerešljivih vprašanj. Priznati pa je treba, da ima mnogo lepih z impresionističnim občutjem spisanih strani. Tudi drugi Jacobsenov romani, med njimi ta, ki ga dobivamo zdaj v slovensčini, razodevajo večšega pisatelja, posebno mogočnega v drobnorisanju; tu tudi ne čutimo nič kaj dosti pisateljeve svetovnonazorske tendencnosti.

Literarno še pomembnejši, čeprav onkraj danskih mejj manj znan je bil Henrik Pontoppidan, v katerem je dobil danski naturalizem najznačilnejšo obliko. Roman »Obljubljena dežela« mu je prinesel Nobelovo nagrado. V njem obdeluje z močnimi epiniimi sredstvi Dansko v letih 1877 do 1887. ko so se tudi na kmetih križale med seboj razne »truje« in povzročale zanimive konflikte mišljenja in vesti. — V letih pred prvo svetovno vojno je bil zlasti v srednjevropskih deželah zelo znan Hermann Bang (1857—1912) ki si je bil izposodil pri naturalizmu samo formo, v ostalem pa je bil dokaj samosvojn in je s svojim pesimizmom, izviraajočim iz nemirnega srca večnega vabagabunda, in zajemajočim v izkuševnostni lastnega naroda, nakazoval že nova pota in nove odnose do stvarnosti in družbe. Eden njegovih najboljših romanov spominjajočih na Zolajna, je »Tine«. Najznačilnejše tone pa je ubral Bang v svoji leta 1905 izišli knjigi »Ljudje brez domovine«. To čustvo je preganjal o

Kronika

Spomenik letalcem. Ministrstvo za letalstvo v Rimu je razpisalo natečaj za spomenik letalcem. Natečaj zahteva, da se predložijo skice za spomenik v velikostnem razmerju 1:50, odtodno 1:100.

Letalec Ferruccio Giacbelli je padel. V poletu nad Egejskim morjem je dne 20. januarja padel, kakor beležijo italijanski listi, in izvrševanju svoje dolžnosti Ferruccio Giacbelli.

General Hazon poveljnik karabinerjev. Te dni je prevzel poveljstvo Kr. karabinerjev divizijski general Hazon, ki bo na novem službenem mestu nadomestil generala Gambellija, ki je bil povišan v armadnega generala. General Hazon ima za seboj 36 let vojaške službe ter se je udeležil treh vojn: italijansko-turške vojne 1. 1911-12; italijansko-avstrijske vojne 1. 1915-18 ter italijansko-abesinske vojne v 1. 1935-36. General Hazon je odlikovan z bronasto svetinjo in z vojnim križcem. — Duce je sprejel te dni generala Gambellija, bivšega poveljnika Kr. karabinerjev ter se mu je zahvalil za delo, ki ga je opravil v prid ustanovi, od katere si je poslovil.

Plemeniti Barc di Napoli. Generalni ravnatelj Banca di Napoli je obiskal Prefekta ter mu izročil ček za pol milijona lir, katere je določila generalna skupščina zavoda za prebivalstvo, prizadeto po letalskih napadih. Prefekt je denar sprejel z zahvalo ter je takoj določil 100.000 lir za ustanovo, kjer nudijo prvo zatočišče ljudem, ki zaradi letalskih napadov nimajo strehe.

Februarski sestanek Italijanske akademije. Kr. Italijanska akademija je imela zadnje dni februarja svoj redni sestanek, na katerem so obravnavali razna znanstvena poročila. Armando Carlini je poročal o grški filozofiji, Amadej Maiuri o etruskiških odkritjih v Pompejih, Roberto Paribeni o Apolodoru v Damasku, Emanuel Coaceri o zgodovinski mitologiji, Manfrel Povenca pa je govoril o važnosti znanstvenega študija jezikov in narečij. Quirino Maurana je končno poročal o Faradayevem fenomenu.

Poročena posojila v novembru. Iz Rima poročajo, da je bilo v lanskem mesecu novembrom podeljenih 2.368 poročnih posojil. Posojila so dosegla vsoto 3.467.150 lir.

Oratorij, posvečen Michelangelu. Iz Berna poročajo, da je skladatelj Hans Haug dovršil oratorij za zbor in orkester z naslovom »Michelangelo«. Oratorij po-

večuje življenje in delo genialnega umetnika. Oratorij se je v nedeljo, 28. februarja prvič izvajal v koncertni dvorani ter mu je prisostvoval predsednik švicarske konfederacije Celio ter opolnomočen minister Italije v Bernu Tamaro.

Smrt odkritelja bacila kuge. Iz Saigona poročajo, da je te dni umrl v 80. letu dr. Aleksander Yorsin, slavni švicarski bakteriolog, ki je odkril bacil kuge. Yorsin je odkril imenovan bacil leta 1894. med svojim bivanjem v Honkongu. Pozneje je ustanovil Pasteurjev zavod v Nhatrangu, na ozemlju Francoske Indokine ter je postal ravnatelj te ustanove.

Tri milijone lir za tehnično šolo. Nar. sv. Franco Marinotti je pred kratkim posetil tehnično šolo za industrijo v Vittorio Venetu, katero obiskujejo izključno delavski sinovi, ki se želijo izpopolniti v tehnični stroki. Ob tej priložki je Marinotti sporočil, da je določil tri milijone lir za podporo ustanovi. Tehnična šola se bo Marinottiju za njegov plemeniti dar oddoločila na ta način, da bo privzela Marinottijevo ime za oznako zavoda.

Duhovnik razstavlja svoje slike. V Rimu je bila te dni odprta razstava duhovnika Angela Rescallija, ki je razstavljal že prej v Milanu in tudi nekajkrat v Rimu. Rescalli je doma iz Cremona ter živi v Rimu, kjer opravlja dušebrižniško službo v neki cerkvi na periferiji.

Otrok utonil pred očmi matere. 4 letni R'hard Mitra iz Brescie se je sprehejal s svojo materjo ob Gardskem jezeru. Nena doma je izgubila mat' s'nčka izpred oči. Fantiček je stopil na breg jezera, se preglboklo sklonil, izgubil ravnotežje, padel v vodo in utonil tako rekoč pred očmi matere.

Sola za pse vodnike v Italiji. Tudi Itala ima svojo šolo za pse vodnike slepcev. Šola je v Firenzi pod pokroviteljstvom Piemontske princese, in sicer kot ustanova zveze italijanskih slepcev.

Pes je odgriznil dekleci ustnico. 15letna Liana Dorilli iz Piana di Pescaglia blizu Viareggia se je te dni vračala domov. Na poti jo je napadel velik pes, ki jo je podrl na tla ter jo začel besno popadati in ji je naposled odgriznil ustnico. Nesrečnico so morali poslati v bolnišnico, verjetno pa je, da bo ostala pohabljena vse življenje.

Snežni plaz je pokopal dve deklici. Se. stric Magdalena in Marija Vottero iz Sv. Berarda v Piemontu sta te dni stopili pred domačo hišo. V trenutku, ko sta deklici prekoračili prag, se je na strehi utrgala več stotov težka plast snega in pokopala deklici pod seboj. Domači, ki so opazili nesrečo, so takoj prihiteli nesrečenkama na pomoč. Magdalero so odkopali mrtvo, Marijo pa so rešili življenje.

Hotela je rešiti brata, pa jo je pozvala lokomotiva. Dveletni Mario Tabarini iz Civitavecchie se je igral na železniškem tiru. To je videla njegova 18letna sestra Franciska, ki je v bojazni, da ne bi bratec postal žrtev premikajočih se vlakov, planila za neposlušnim malčkom ter ga hotela pogniti v stran. Komaj pa je napravila par korakov, že je pridrla po tlačnicah lokomotiva ter podrla in raztrgala mladenko na kose.

Padec z balkona. 56letni Antonio Bigogno iz Acquia pri Genovi je slišal, da ga kliče nekdo na ulici. Šel je na balkon in se tako globoklo sklonil čez ograjo, da je izgubil ravnotežje. Pri padcu 6 m globoko se je nesrečnik ubil.

Srečni dobitniki so zadeli 1.200.000 lir. Rimska loterija je izplačala te dni srečnim dobitnikom nad 1.200.000 lir. Lastnik neke srečke je sam zadrel 46.750 lir. Veliko srečo so imeli tudi nekateri loterijski igralci v Torinu in drugih mestih.

Brivnice dobe ženske osebe. V Gorizii se pripravljajo poseben tečaj, ki bo izuril mladenke, stare 15 let, za postrežbo v brivnicah. Tečaj bo vodil poseben strokovni odbor.

Vlak jo je povozil. Dva karabinerja sta naša vzdolž železniške proge Milano-Bologna blizu Parme truplo mlače ženske, ki je bilo strahovito razmesarjeno. Preiskava je dognala, da gre za 21letno Aldo Gariboldi iz Parme.

Tpizirane nesvilenje negavice. Ministrstvo za korporacije je določilo nove vrste nesvilnih negavic za ženske. Določeno je bilo, v kolikšnem obsegu se smejo takšne negavice izdelovati in po kakšni ceni se smejo prodajati. Do 30. aprila letšnjega leta se smejo nesvilenje negavice še prosto izdelovati in razpečavati.

Pet let ječe za umor. Sodišče v Subotici je v ponedeljek izreklo sodbo v stvari Marije Csete, ki je aprila 1941 s sekro ubila svojega 74letnega očeta. Morilko je aretirala bivša jugoslovanska policija, bila pa je ob priključitvi Vojvovine k Madžarski izpuščena iz zapora. Pred nekaj tedni je prišla proti Mariji Csete ovadba, na podlagi katere je bila izvršena preiskava. Zločinko so aretirali in jo je sodišče obsodilo na pet let ječe.

Padec z drugega nadstropja. 36letna Clotilda Curti je pomivala okna, pri tem pa jo je obšla slabost in je padla iz drugega nadstropja na zemljo. Imela je srečo, kajti zlomila si je le desnico v zapestju, drugače pa je ostala nepoškodovana.

Vojak je utonil v jezeru. 20letni Osvaldo Rubinelli iz San Giacomina di Maserana je sedel v čoln, da bi se prepeljal čez Lago Maggiore. Ko je čoln odrinil od brega, se je preuknčil in potniki so padli v vodo. Toda 10 ljudi je z lastno pomočjo doseglo breg, a Rubinelli ni znal plavati in je utonil. Njegova smrt je tem bolj žalostna, ker je mladenič prišel na dopust.

Na smrt obsojna mesarja. Iz Berlina poročajo, da je bil mesar Johan Soell obsojen na smrt zaradi prepovedanežaka žvina. S svojim postopanjem je povzročil prodajo 10.000 kg mesa na črni borzi. Lastnica mesarije, v kateri je Soell izvajal svojo obrt, je bila obsojena na 10 let robe in na 20.000 mark globe. — Mojster Richard Kuhn iz Deitzschua je skrivaj zadržal 100 svinj, 31 govedj, 155 telec in 48 ovac. Zaradi tolikšnega vojnega zločina je bil pred posebnim sodiščem v Halleu obsojen na smrt in na plačilo 6.000 mark globe, kakor tudi na povračilo škode v znesku 42.000 mark. Smrtna kazen je bila že izvršena.

Dekleta rastejo hitreje kakor dečki. Na Moravskem so zadnji čas izvršili zanimive zdravniške preizkušnje pri 2394 otrokih, v starosti od 10. do 13. leta. Predvsem so ugotavljali, kako otroci rastejo. Izkazalo se je, da dekleta vseh mer hitreje rastejo kakor dečki. Pri primerjavi vseh letnikov so bila dekleta v vseh merah šibkejša od dečkov. Po 10 letih pa deklice ne samo dohitijo dečke v rasti, marveč jih naglo posekajo. Pri dečkih se z nadaljnjo dobo poveča teža života. Pri deklicah pa je razvoj proporcij odločen v času od 11. do 12. leta. Dekliški život je ves ta čas vitkejši in daljši kakor pri dečkih.

IZ LJUBLJANE

Smrt uglednega industrijalca. V Villa del Nevoso je v visoki starosti 78 let preminil lesni industrijalec g. Josip Samsa. Za njim žalujejo soproga, dve hčerki, dva sina in drugo sorodstvo. Naj v miru počiva! Svojem izrekamo naše iskreno sožalje!

Brezen ima res zavrt, tako je pred 150 leti prepeval že Valent Vodik. Vsekakor je marec zelo muhav mesec, toda zaenkrat nas je presenetil samo s tem, da nam je sredi najplešče sončnega vremena poslal nekoliko mrzle burje. V četrtek je prepeljal Ljubljano in živo srebro se je povzpelo komaj na 7,8 stop C. Na sprehođišni sevedni ni bilo tako prijetno kakor prejšnje dni, toda Ljubljanci se ni smo pritoževali zaradi vetra, ki nam je osvežil ozračje, saj nam je sveži hlad v marcu potreben. Noč od četrtka na petek je bila prav hladna in zjutraj je padlo 2 vo srebro na - 6,2 stop. C, kakor že dolgo ne. Zjutraj so bili jarki in mlakeže zamrznjeni in ko so mestni škropilci čistili ulice, je voda ponekod sproti zamrzovala na tlaku. Nebo pa je bilo spet sinje in že zgodaj nas je obsevalo sonce. Ker je ozračje mirno, ga bo sonce gotovo spet kmalu ogrelo. Stanje barometra, ki je zelo visoko (nad 776), nam obeta še nadalje lepo vreme.

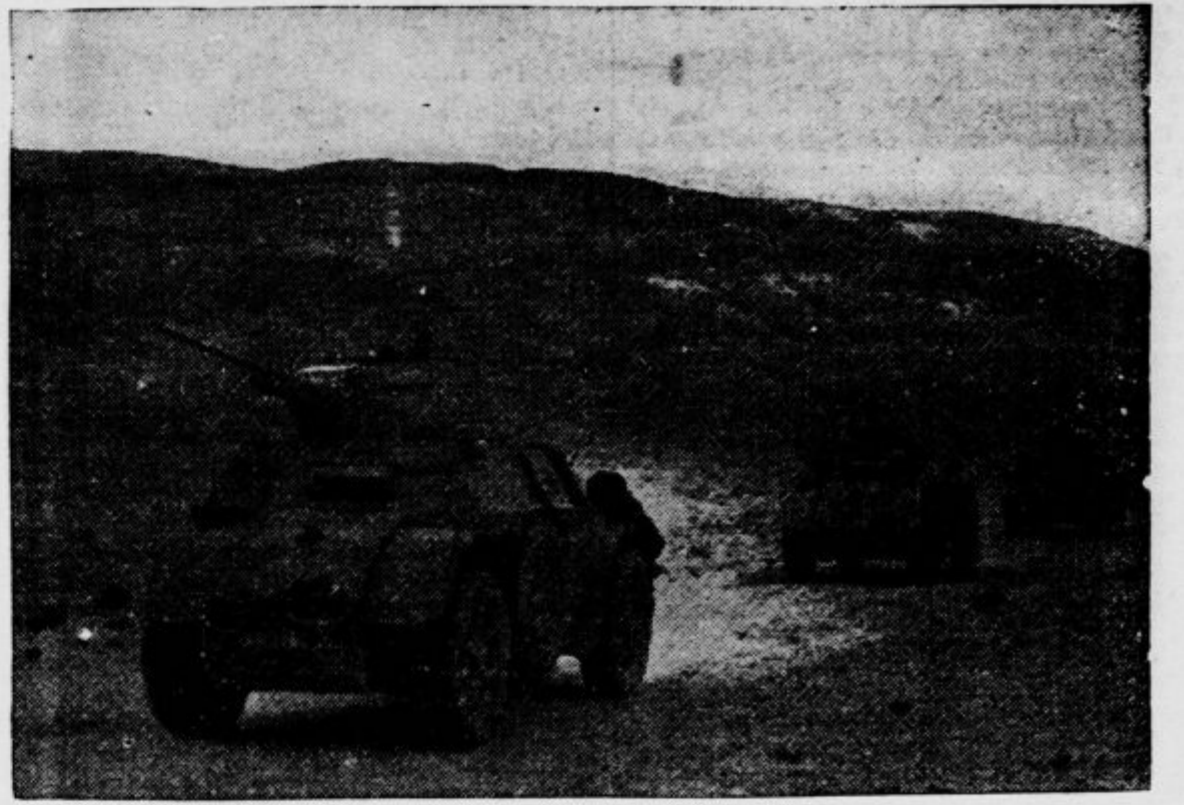
Zalni venč, poročni šopki, aranžmaji in cvetje »ROZA« cvetličarna

5. javna produkcija šole Glasbene Mlače bo popoldne ob 17. v mali filharmonični dvorani. Spored, ki bi ga lahko navedil pod skupnim naslovom »Rajaj-mo«, prinaša najrazličnejša dela od klasičnih do sedanjih glasbe, ki jih bodo izvajali gojenci violinskega, klavirskega oddelka in oddelka za flauto. Nastopili bodo naslednji gojenci: klavir: Podvršič Majda, Neuberger Lidija, Meršol-Stanislav in Josip, ki igra ta štiričrtno, Privšek Josko, Paulin Eva, Škerjan Beatrice, Korenini Janez, Geržina Majda, Lukec Zdenka, Jeras Eva, Rupnik Jana, Lephamer Sonja, Mklavčič Mirjam, Mahnič Vanda, Brich-ta Metka in Bonašč Majda. Iz violinske-

ZAPISKI

Uspehi zagrebških umetnikov v tujini. Ob priliki gostovanja v Rumuniji se je ondota kritika prav pohvalno izrekla o nekaterih solistih zagrebške Opere, predvsem o Josipu Gostiću, Milu Kogej, Vilmi Nožinić in Rudolfu Županu. Prva dva sta bila kakor znano, dolga leta člana ljublj. Opere. — Pred dnevi je gostoval v berlinskem gledališču »Deutsches Opernhaus« nadaljnji solist zagrebške Opere Dragutin Šostarko. Ob priliki njegovih nastopov v »Plesu z maskami«, »Trubadurje« in »Traviata« je pisal glasbeni kritik »Völkischer Beobachter« o naravnost senzacionalnem uspehu mladega pevca. — Zajdne dni je nastopila v rimski Kralj. Operi kot Gilda v »Rigolettu« hrvatska sopranistka Karla Slehán in takisto dosegla velik uspeh

Budak-Rabadanovo »Ognjišče«, ki so ga negavno vpisovali z mračnim uspehom v Sofiji, namerava predstaviti Nemcem dunajski »Deutsches Volkstheater«. Njegov glavni dramaturg in režiser Otto Emmerich Groh se je pred dnevi mudil v Zagrebu. Ob tej priložki je povedal, da bo priredilo omenjeno dunajsko gledališče v dnevi 9. in 11. t. m. serijo Hrvatov posvečenih predstav. Tako bo prvega dne premiera nove drame Mirke Jelusičić »Samuraj«, drugega dne bodo vpisovali Begovčeve igre »Brez tretjega«, 11. marca pa bo premiera Budak-Rabadanovega »Ognjišča«, pri kateri bo prisoten tudi pisec, postnik dr. Mile Budak.

Fronte tunisino: puntate esplorative di mezz' celeri Italiani nel settore occupato dagli americani — S tuniškega bojišča: izvidna akcija italijanskih brzih vozil v odseku, ki ga imajo zasedena Američani

ga oddeka: Turk Ivo, in Hubad Josip, ki igra ta vsak samostojno, nato pa skupaj ob spremljevanju ge. Mirce Sancinove, ki spremlja prav tako Koritnik Marjana. Dlje Vatovec Rajko ob spremljevanju ge. Bizjakove in flautist Starošinić ob spremljevanju Horvat Miloše. Ravnateljstvo vabi starše in prijatelje mladine, da posejijo produkcijo.

Združenje kmetovalcev opozarja vse one kmetovalce, ki so se prijavili za prehod preko kontrolne črte v svrhu obdelovanja polja, da dvignejo dovoljenja v pisarni Združenja Gosposvetska c. 21.

Cestna dela. Z nastopom toplega vremena se je pokazala potreba po ureditvi nekaterih cestnih in hodniških pote. Zlasti v Koleziji so bila cestna popravila številna. Cestšči Zelene potje in Zeljske ulice so posuli z drobno lomljenim kamenjem. Nadalje so posuli hodnike za pešce v Kolezijski in Kopaljski ulici. — Podcestni kanal na Cesti 29 oktobra pri uri se je nekoliko poškodoval. Okvare popravljajo mestni delavci. Delavci mestne občine so večerj izprali razne dele mesta, zlasti prostrani Kongrearni trg. V mestu skoraj ni več sledu o s'egu, le v kaki prav zakotni in netlakovanji cesti se ga še nekaj drži za spomin. Lepo urejen in nanovo posut je Hrvat-ski trg.

Umetnostna razstava akad. slikarja Frana Klemenčiča v Kosovem salonu v prehodno nebotičnika bo odprta ves mesec. Na ogled je postavil 14 novejših umetnin, ki zgovorno pričajo o visoki zmognosti enega izmed mojstrov naše upodabljajoče umetnosti.

Podružnica sadlarskega in vrtnarskega društva v Mostah sporoča vsem članom in interesentom, da bo v nedeljo dne 7. marca t. l. ob 17. uri v Mladinskem domu na Kodeljevem predavanju o gojenju zelenjave.

Vodstvo »Korepetitorija« vabi starše dijakov srednjih, meščanskih in ljudskih šol, da jih vpišejo k nam kjer jih dnevno pripravljamo iz vseh predmetov za naslednji dan. Za vsakega vodimo kontrolo o uspehu na šli Posebni tečaj za privatne in razredne zpite! Honorar zmerer renejš: popust! Vpisovanje dnevno od 8—12 in 14—16. Korepetitorij, Mestni trg 17/l.

Lep razvoj Parnove ulice. V zadnjem času se je lepo razvila tudi Parnova ulica (prej Kobariška) za Bežigradom. Na desni strani je bilo zgrajeno nekaj hiš. Dve sta visokoprstni dvonadstropni s sodobnimi stanovanji. V bližini je tudi nova dvonadstropna vila. Na levi strani, pri cesti Bežigrad, pa stojita dve veliki tridonadstropni Parnova ulica držl v ravni črti z Vošnjakovo t. bo, ko bo odstranjena stara stavba ob prelazu gorenske železnike proge postala važna več mestnega sredšča z nagle se razvijajočim delom onstran železniške proge.

Nedeljsko zdravniško dežurno službo bo opravljal od solote ob 20. ure do ponedeljka ob 8. ure zjutraj mestri zdravnik dr. Logar Ivan, Ljubljana, Cesta 29. oktobra 7.

Učite se strojepisja! Novi eno-, dvo- in trimesečni dnevni in večerni tečaji prčno v ponedeljek 3. marca. Najuspešnejša deseterstna učna metoda. Učnina zmerna. Specialna strojepisna šola: Naj-

večja moderna strojepisnica! Raznovrstni stroji. Informacije in prijave dnevno. Zahtevajte brezplačni prospekt: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Dombrovska 15.

Opozarjamo na IX. simfonični koncert našega simfončnega orkestra pod vodstvom dirigenta Druška Marja Šijanca, ki je sestavljen izključno le iz del, ki so jih napisali slavni mojstri v pieznem ritmu. Med drugim bomo slišali na tem koncertu predigro k Straussovi klasični opereti »Netopir«, pa tudi znameniti valček iz Straussove opere »Kavalir z rožico«. Zastopani bodo Rossini, Ponchielli in Weber na tudi Lehár. Iz slovanske glasbe je vzel 8. slovanski ples, ki je najbolj znan in najbolj priljubljen iz celotne zbirke 16. plesov nesmrtnega mojstra, Domača glasba je zastopara z Bernardovim simfoničnim kolom. Koncert bo v ponedeljek 8. t. m. ob pol 19. uri v veliki uniojski dvorani.

Nevesta iz Amerike je naslov izredno zabavni Janko Mlakarjevi komediji, ki jo bodo igrali članice Sindikata hišnih poslov v nedeljo, dne 7. marca ob 5. uri popoldne v dvorani Pokrajinske delavske zveze, Mškošičeva c. 22. Poleg tega je še glasbeni program. Vse vabimo, da gotovo pridejo na to prireditve ter naj povabijo tudi prijatelje in znance. Predprodaja vstopnic eno uro pred pričetkom igre v vstopilni pred dvorano. Vabi sindikat hišno-gospodinjskih poslov.

Z Gorenjskega

Na vzh dni fronti so padli Julij Gritzer, Karel Ladstätter edinec svojih staršev, in Hermann Moritz.

V borbah južno od Toropca je padel 22-letni Hans Steiner iz Beljaka, nadstetnik v protitančkovskem oddelku, po-verjenik za Hitlerjevo mladino na Koroškem, študent filozofske fakultete v Inostu. Odkritje je bil z železnim križcem. — V Litiji je umrl po daljšem trpljenju upokojeni bančni ravnatelj Pavel Sertič.

Koroški državni namestnik dr. Rainer je objavil naslednji proglaš: »Ukrepi za popolno mobilizacijo vseh sil se izvršujejo na soglasno zahtevo vsega naroda. Važno mi je, da se prebivalstvo samo udeležuje izvedbe teh ukrepov, zato pozivam vse pripadnike in pripadnice naroda, da mi pisno sporočijo želje, pobude in predloge. Ta pisma naj bodo označena z značko »talna vojna« in poslana na moj naslov. Odredil sem, da se mi ti dopisi takoj predložijo. Pričačujem praktičnih pobud za izvedbo mobilizacije vseh sil, s čemer bo dano jamstvo, da bodo ukrepi državnega vodstva v vsej deželi enakomerni in pravično izvedeni.«

Potujoča razstava nemške državne železnice je zdaj nameščena v veliki dvorani celovskega kolodvora in je vsakomur na ogled. Te dni si jo je ogledal tudi državni namestnik dr. Rainer, ki ga je sprejel višji inspektor postajenačelnik Gritsch.

Slike z visokega severa je razstavil protelko sredo v celovškem umetnostnem domu Werner Berg, ki je lani bival na fronti ob Lednem morju. Berg živi že vrsto let pri Velikovu, kjer kmetuje na Rutarjevem dvorcu.

hrvatski pisatelji. V ta namen pride v Zagreb tajnik tega društva, nemški pisatelj dr. Carl Rothe.

Razstava hrvatske umetnosti v Berlinu, na kateri so zastopana dela najznamenitejših kiparjev in slikarjev z Ivanom Meštrovičem na čelu, je vzbudila že doslej široko odmevo v nemškem tisku, ki prinaša o nji obsežna poročila ter jo označuje za novo umetnostno odkritje.

Knittlov »El hakime«, ki je bil v slovenskem prevodu razprodan v nekaj tednih, je pravkar izšel v hrvatskem prevodu pri Velzevu in Zagrebu Hrvatska izdaja obsega dve knjigi.

O prvih nemškega gledališča je izšla pri berlinskem »Deutscher Verlag« knjiga Wolfgang Drewsa »Die Grossen des deutschen Schauspiels«. Istotam je izšla študija Paula Wieglerja o Josefu Kajnu in knjiga Olge Resnovic-Signorelli o Eleonori Duse.

Tauchtitzove izdaje so se v zadnjem času razširile tudi na francoski jezik. Nedavno je izšla prva knjiga francoskega Tauchtitza (Les Editions Tauchtitz) in sicer s prevodom romana nemškega pisatelja Friedricha Schnacka »Goldgräber in Franken« (Chercheurs d'or en Franconie). V nadaljnjih zvezkih izidejo spisi Edgara Maasa, Petra Stühliena in Lernetna-Holenle.

Iz literature o gledališču. Rimske Edizioni Italiane so začele izdajati na pobudo gledališča rimske univerze zbirko spisov, ki naj bi pokazali današnje stanje in sodobne težnje evropskega gledališča. Kot prvi zvezek je izšel spis ruskega gledališnika Alekseja Tairova »Storia e teoria del Teatro Kamerny di Mosca« opremljen s številnimi ilustracijami, ki kažejo uspehe tega eksperimentalnega gledališča in njegovega vodilnega režiserja Tairova.

Vaše razvedrilo naj bo »Dobra knjiga«

GLEDALIŠČE

DRAMA
Sobota, 6. marca, ob 17.30: Veliki mož.
Red A.
Nedelja, 7. marca, ob 14: Princessa in pastriček. Mladinska predstava. Cene od 12 lir navzdol. Zadnjičkrat. — Ob 17.30: Jesen. Izven. Cene od 20 lir navzdol.
OPERA
Sobota, 6. marca, ob 17: Don Pasquale. Izven. Cene od 28 lir navzdol.
Nedelja, 7. marca, ob 16: Zemlja smehljaja. Opera. Izven. Cene od 28 lir navzdol.
Ponedeljek, 8. marca: zaprto.

no pa veseli muzi posvečene gledališke igre so po pravici močno priljubljene. In že je njegov sloves prestopil meje naše celine. došel vedavno je Forzanov »Sunek vetra« dosegel v španskem prevodu in v gledališču argentinskega glavnega mesta ogromen uspeh in silno pohvalo tiska.

Naš jezik

Jezikovna paša

50. Preosnova — presnavljanje ali presnvojniki; fizičen — fizikalni; kemičen — kemijski.

Preosnova poljedelstva (Levtjik: Ana Karenina) t. j. poljedelstvo na novih osnovah.

V mojem telesu se po fizičnih kemičnih in fizikalnih zakonih vrši presnavljanje. — Levtjik: Ana Karenina.

Fizčen = telesen, nasprotje: psihičen = duševen. Fizikalen = po fiziki. Zakoni, po katerih se vrši v nas presnavljanje ad presnova, niso kemični, marveč kemijski — kemična je prvina spojina. Torej: po fizikalnih in kemijskih zakonih!

51. Žival — živád; bitje. »Človek je družabna žival«. Tako berem na čelu neke povesti.

Stavek je prestava — v grščini se glas nekako »anthropos zóon politikon« in v latinščini menda »homo animal sociale«. Do zdaj smo brali za to v slovenščini: »človek je družabno bitje«.

Živád je liki perjád zverjád, jelenjád, srnjád, dečjád — otročjád, svojjád, služjád itd. kolektivna, množstvena oznaka, in je čisto nápej ko rabiť: pri poinducni Podobno: človek, vojak, vojska. Pravimo: človek je vojak kakor tudi ljudje so vojska, nikdar pa ne človek je vojska! Razen tega ima »živád« prenesena vedno privzok prisrčutnega. česar v gornjem stavku na čemu torej preko starega dobrega k novemu slabemu!

52. Volk vleče jagne za hrbet. »Mladí (vojk) je na hrbuti vjelel zadavljeno jagnej; »stari volk mu je vzeti jagne in si ga vrgel čez hrbet«.

Tako naj bi bil napisal L. N. Tolstoj, tisti Tolstoj, ki je opisal lov na volka v Vojni in miru ter lov na berkasine v Ani Karenini tako, kot kaj podobnega nisem zasledil še nikdar nikjer, ki je s tema opisoma dokazal, da pozna lov in lovno divjad do pičice natančno. Pa tudi lovška latinščina to ne more biti in ne basen. saj je prōbčena v obliki živalske povestice! Vse skupaj smatram za infantilno prestavo nekoga, ki ne ve, da pes zajca, takisto volk zadavljeno jagne jagrabi z zobmi za hrbet oziroma za pleča in ga tako nese ali vleče. Takisto: vlečem koga za lasa, za ušesa, za roko, konja za grivo. V prvem stavku že sam povedek »je vlekel« kaže na to. Da pa bi katera kol žival šel zadelo plen na hrbet tega do zdaj še nikdo nikdar nikjer ni videl!

53. Nekaj se komu utépa; otepám se česa; nalepám kaj.

»Vaše zarote se vam bodo še utepale«. Oton Zupančič: Dickens »David Copperfield«. Včasih zagrozimo komu: »Le počakaj, to se ti bo že še utepalo!«

»Otepaje se resno vseh resnih obravkov« Vladimir Levstik: Dostojevski »Besni« Otepamo se muh, sitnih misli, vsiljivcev itd.

V Beli Krajini deca »natepa sukanec (močnik) in krompir v obiliah vse ob šestnajst«.

Iz vsega tega je jasno, da je stavek Dr. A. Debeljaka v letošnji Vodnikovi pratiki »V detinstvu sem kdaj otepal ovenjak« netočen, na če tudi najde zanj opravičilo v Pieteršniku, katerega bo treba pač tudi prevečjati!

54. Vse ob šestnajst. »Pa so jeli in pili in se veselili vse ob šestnajst«, tako so nam deci v Beli Kra-

Metuzalemi in enodnevniki

WILKIE COLLINS

Nezadosten dokaz

Detektivski roman

Človeku gre vsa pravica, da se zanima za starost živali. Čeprav so vzroki za to zanimanje zelo raznovrstni. Kakor človek so namreč tudi živali v borbi za življenje, n' kakor pri človeku, ne vplivajo na staranje pr živalih samo leta, temveč tudi druge okoliščine.

Najbolj obžalujemo ljudje običajno psa ki nam je najzvestejši tovariš, češ da ukača »samo« 15 let. Na dejstvo da pes v svojih 15 letih življenja doživi razmeroma prav toliko, kolikor človek v svojih 80 do 100 letih, ne pogoledamo nobene važnosti. V pogledu dolgega življenja zavzema med živalmi prvo mesto kit ki ukača v gotovih primerih do 300 let, medtem ko znaša starostna meja osorožga al niskega konja 40 let. Od kod te ogromne razlike v starosti pri živih bitjih, ki si niso tako strašno različne v telesnem pogledu?

Kadar ocenjujemo žival po starosti, moramo pomisliti da o letih, ki jih posamezne žival ukačajo, nimamo popolnoma zanesljivih podatkov. Posebno pomankljivo je naše znanje o tej stvari pri roparjih ki žive v ujetništvu popolnoma drugačno življenje kakor v divjini, kjer vlada zakon borbe. Pri opicah ki jih držimo v sužnjstvu, vidimo, da v kletkah mnogo prej ostarijo, kakor bi se to zgodilo, če bi bile na svobodi. V ujetništvu doživljajo gorila 7 oranžutan, šimpanz in pavijan na povprečno 12 let

S tem bi bila starostna meja za opice določena, če ne bi bilo vmes tiste kapucinske opice, ki pravijo o nji, da preživijo vse ostale svojega rodu s tem, da ukača celo 41 let.

Tudi pri ribah se moramo zadovoljiti samo s povprečnimi ugotovitvami. Strokovnjaki navajajo, da so prav med ribami glede starosti ogromne razlike. Losos n. pr. ukača največ 4 leta, jegulja živi 9 let, medtem ko zagotavljajo, da krap lahko doseže 150 let. Ščuka živi do 100 let, postrv jih ukača največ 50. Tudi v ptičjem svetu je starost posameznih vrst zelo različna. Jastreba ukača kakor so ugotovila natančna opazovanja lahko 118 let in to v ujetništvu. Pri nekem planinskem orju so ugotovili da je bil star 102 let. Bi je ves čas življenja v človeški oskrbi. Sove živi povprečno podrgno desetletje o uharici pa se ve da lahko ukača 70 let. O papagah pr povedujejo poznavalet čudovite stvari. V Firenzi je baje živel papiga ki je ukačala 126 let. Priču prvi n. pr. škrianc slavac drozg n lišček žive povprečno 20 let. Kanarček in vrapec jih tudi ne prekosta. Približno isto velja za golobe in kokoši. Samo grlice žive še enkrat daljše življenje, kakor ostale golobje vrste. O noju pri povedujejo da je 20 let skrajna meja njegovega življenja. Čaplja se pa lahko do neke mere kosa s človekom in doseže starost 60 let. Kukavica ukača lahko 50 let, pelikan in galeb

pogineta nekoliko prej, štorška konča najpozneje v 30. letu starosti, za laboda pa ni nič čudnega, če ukača 70 let. Neka gos je živel 80 let in so se zelo čudili, da je svoje življenje »potegnila« do takšne starosti.

Debelokozi nosijo ime z vse pravico. Slon ukača povprečno 100 let, medtem ko živi konj najzlahnejši med živalmi povprečno 25 let. Skromno starost ukača srna, ki praviloma ne prekorači 10. leta. Jelen pa živi n'koliko delj kakor srna, namreč do 15 let. Domače živali n. pr. pes, mačka in koza živijo povprečno 15 let, zver v robstvu pa ukačajo lahko prav lepo starost. Pri levu ni 65 let starost, n' rdečega Najbrže pa v svobodi nihol ne ukača te dobe. Za volka in belega medveda pravijo da ukačata največ 30 let, lisica pa živi komaj polovico te dobe.

Kako je pa z žuželkami v tem pogledu? Neke mrviljo so opazovali ter dograli, da ima za seboj 15 let življenja Matica v čebelnjaku živi 3 do 4 leta. Običajna sobna muha živi največ 4 dni. Največja razlika pa je med živalskim Matuzalemom kitom, ki lahko ukača 300 let in med muho enodnevnico, ki sicer preživi nekaj let kot ličinka v vodi, potem pa se prelevi in pogine takoj, ko jo solnce obisee. Za njen razpad pa je to popolnoma dovolj. Narava ne pričakuje od nje ničesar več in jo zaradi tega takoj pogubi.

Izročila sem bila stricu njegovo pismo, a spominjala sem se le, da je prišlo pismo iz Londona. Prosila sem Benjamina za naslov.

Komaj sem imela knjigo v rokah, sem jela skrbno listati po nji, iskaje pod črko »F« majorjevo ime.

»Benjamin!« sem vesele vzkljknala. »Glej-te, kako čuden slučaj! berite!«

Pogledal je vrstico, ki sem mu jo bila pokazala; majorjev naslov je bil: Vivian Place številka 16 — hiša, iz katere sem videla prihajati svojega moža.

Sedmo poglavje OBISK PRI MAJORJU

»Gotovo slučaj!« je odvrnil Benjamin. Vidite torej, da je prav tako naravno, da je vsa moč nahajajoče se v Londonu, o svojega prijatelja, kakor je naravno, da sva se midva na poti domov vozila skozi Vivian Place.

Ko sem se po kosilu odpravljala domov, se mi je v duši znova oglašil dvom in nemir.

»Obljubite mi, draga moja, da ne boste storili nobenega prenegajnega koraka.« mi je priporočal Benjamin, ko mi je odpiral vrata.

Po vašem mnenju bi ravnala prenegajeno, ako bi piskala majorja?

»Da... ako pojedete sami k njemu. Ne veste, kak človek je ta major. Ne veste, kako bi vas sprejel, dajte, naj vam jaz ugadam pot k njemu; to bo najbolje. Zapuajte mojim skušnjajm.«

Trenutek sem razmišljala. Toda sklenila sem, da storim ta korak na lastno odgovornost, brez ozira na to, kakšen bo uspeh. Objubila sem Benjamina, da ga bom naslednjega jutra počakala v hotelu, da se znova porazgovoriva o tem, v srcu pa sem že sklenila, da se, ako bo le mogoče, že prej sestanev z majorjem.

Ko sem se vrnila v hotel, sem našla Eustahija, ki me je pričakoval v salonu. Pohitel je k meni, z nekakšnim papirjem v roki.

Končal sem svoje opravke prej, kakor sem bil upal, Valerija,« je dejal vzradoščen. »So tudi vaši nakupi opravljeni, moja lepa gospa? Boš tudi ti prosta danes?«

Nisem zauzupala temu njegovemu izbruhu dobre volje in oprezno sem vprašala: »Kaj razumeš pod tem »prosta danes?«

Prosta danes, jutri, ta teden, ta mesec, to leto in vse življenje.« je odvrnil in mi položil roko okrog pasu. — »Poglej.«

Pomnil mi je pred oči papir, ki sem mu ga bila videla v roki. Bila je brzojavka, naslovljena na kapitana jahte, v kateri mu je sporočal, da sva sklenila se vrniti ta večer v Ramsgate, da se naslednjega jutra že vkrcava.

»Samo še tebe sem čakal, da odpošljem brzojavko.«

»Bojim se, da mi nocoj ne bo mogoče odpotovati v Ramsgate,« sem odvrnila.

»Zakaj ne?« je na mah izpremenil glas in namršnil obrvi.

Priznam, da mi je nežna kretnja, ko mi je položil roko okrog pasu, nekoliko zrlajala sklep, sestati se z majorjem Fitz-Davidom, toda nenadna izprememba v njegovem glasu mi je povrnila prejšnjo odločnost.

»Ne bi ti rada nasprotovala,« sem dejala, »a nemogoče mi je tako naglo odpotovati, ne utegnem.«

»Zakaj ne?«

Odgovor mi je zletel z jezika, ne da bi bila razmišljala:

»Potrebujem časa, da se navadim na svojo pravo ime.«

Zamišljeno me je pogledal.

»Kaj hočeš reči s tem?«

»Dobro je, da veš. Mislija sem, da so imenujem gospa Woodville, zdaj pa sem izvedela, da se imenuje gospa Macellan. Ko je zastišal to ime, je stopil nazaj, kakor da sem mu dala klobuto in je postal mrтваško bled, tako da sem se bala, da se bo onesostil. O moj jeziki! Moj jeziki! Zakaj nisem mogla molčati?«

»Nisem mislila, da te bom tako ranila Eustahije sem dejala.« Nisem mislila, kaj govoriš. Odpusti mi, prosim te.«

»In kaj si še odkrila?« je vprašal, vedno bolj čemerem.

»Nič drugega.«

»Nič?...« Ko je ponovil to besedo, si je utrujeno segel z roko na čelo, in kakor da govori samemu sebi, je dejal: »Ničesar, seveda, ker sicer ne bi bila več tu.«

»Se vedno me je vprašujoče gledal, nato je dodal:«

»Valerija, v moje in v tvoje dobro ne ponavljaj nikomur tega, kar si mi zdajle rekla.«

Omahnil je na stol in umolknil. Vedela sem, da je to svarilo, toda resnično so se me dojmile le besede: »Ničesar, seveda, ker sicer ne bi bila več tu.« Skrivnost, ki bi odvračala moj povratek z možem, ako bi bila odkrita, je bila torej v zvezi s tem imenom.

Eustahij je nekaj časa sedel, ne da bi me pogledal, kakor da je ves zatopljen v lastne misli. Nato je vstal in vzel klobuk.

»Prijatelj, ki mi je dal na razpolago ladjo, je v Londonu,« je dejal. »Mislim, da storim prav, ako ga obvestim, da sva izpremenila načrte.«

Z izrazom vdanosti v svojo zlo usodo je strgal brzojavko in dejal:

»Ti si odločena, da sedaj ne potuješ z menoj in bolje, da se odrečeva najini nameravani vožnji. Ne vem, s čim naj jo nadomestiva. Veš ti?«

»Izberi, kar se ti zdi najbolj prikladno,« sem odgovorila. »Meni je vse vseeno; dokler ne bom deležna tvojega zaupanja, mi je vseeno, ali živim na morskju ali na kopnem... nikdar ne bova srečna.«

»Ako bi ti vedela premagovati svojo radovednost, bi bila še lahko srečna,« mi je živahno odvrnil. »Mislim, da sem se oženil z žensko, vzvišeno nad navadnimi slabostmi svojega spola, a pametno žensko, ki se ne bo skušala nemečavati in zadeve svojega moža, kadar se ne tičejo nje.«

»Se mar odkriješ, da se moj mož ni poročil z menoj pod svojim pravnim rodbinskim imenom, ne tiče mene? Ne tiče se me, da slišim tvojo mater, ki pravi, da ji je žal tvoje žene? Nimaš prav, da me obtožuješ radovednosti, Eustahij, zato ker ne morem prenesti neznosnega položaja, ki si me spravil vanj, položaja, ki izpodkopuje mojo srečo in grozi moji bodočnosti. Tvoj kruti molk nauja oddaljuje. Zakaj me puščaš v tej negotovosti?«

Odgovoril mi je s strogim glasom: »Ker ti želim dobro.«

Hotela sem molče oditi; stopil je za menoj, položil mi je roko na rame in me prisilil, da sem ga pogledala.

»Dobro me poslušaj,« je izpregovoril. »To, kar ti bom zdajle povedal, ti povem prvič in zadnjič. Ako bi odkrila to, kar ti hočem zdaj prikriti, bi živela v večnih mukah. Tvoji dnevi bi bili polni groze, tvoje noči polne strašnih sanj, brez moje krivde, pomni, brez moje krivde. Vsiak dan bi verjela, da imaš vzrok, da mi ne zaupaš. Vsiak dan bi tvoj strah rasel in vedno bolj bi mi postajala krivična. Pri moji krščanski veri, pri mojem poštenju, ako napraviš le še en korak z namenom, da odkriješ tajno, bo tvoja sreča pokopana za vse tvoje življenje.«

Volčjaki v tundri

Divja lov v tundri — to je snov, ki zanima vsakega nemškega vojaka. Cigar no ga je prvič stopila na severna tla. Vojak, ki prvič vidi takšen prizor, postane pozoren in meni, da se bo lahko namah sprjaznil s psi, ki opravljajo važno službo v teh krajih. Toda stvar ni tako lahka. Big, vodilni pes, rad renči in, če se pokaže potreba, tudi grize ter dokazuje s tem človeku, da z njim ni mogoče mirno sočutje. Sploh ni se lahko reklo o teh volčjakih tundre, da jim je človek mrzek. Udamačiti se dajo le toliko, da so za silo pokorni svojemu vodji, in še njega ubogajo samo zato, ker rezpolaga s trideset trilk, katerim se naposled tudi divja pasja narava ukloni. Med takšne trike spada na primer odtegnitev dnevne porcije mesa, ki je za psa zelo občutljiva, kajti volčjak v tundri, ki vlači tovare, je vajen, da mu voditelj postreže vsak dan z dvema kilogramoma konjskega mesa.

Oče Biga, ki mu težko najdemo primerolo celo med vrstniki, je bil pravil volk, njegova mati pa je bila psica z Grünlandije. Ta pes ima čisto svojevrstne navade in ne pusti nobenega človeka k sebi. Nevarno je, če se mu približa celo njegov voditelj, kaj še, če mu stopi blizu neznanec! Tedaj začne brusiti zobe, z očmi pa zameži, da človeka kar prevzame strah.

Vendar je ta pasja vprega v tundri nepogrešljiva. Devet psov vleče sani z Bigom na čelu. Polovica psov je volčje krvi, druga polovica ima za prednike polarne pse. Dva najmlajša v vpregi sta še nekakšna vajenca, toda starine, ki so vprežene pred njima, se ne ozirajo nanje. Vlečejo jih za seboj ter silijo, da prav tako urno dirjajo kakor oni, kajti če zaostajajo, jih začne sanji, ki so jima tik za stopali, biti po nogah.

Deveterica psov ne pozna nobenega tovarištva. Vsiak pes je bitje zase, ki ne privoščita svojemu tovarišu najmanjše ugodnosti. Vsaka izmed teh živali prekipeva od nevoščljivosti in ponosa. Tako je na primer nemogoče, da bi te živali imele skupno ležišče. Treba jih je spraviti daleč narazen in privezati vsakega k svojemu kolu. Med počitkom ne smejo priti drug blizu drugemu, kadar so na poti, pa jim je vseeno, če tudi dve noči zaporedoma ne spijo. Le kadar pridejo na cilj, morajo vsakega od njih vtakniti v ločen pesjak.

Ne Big ne njegovi tovariši ne potrebujejo mnogo prostora. Kadar jih izprežejo, se zde, da so se skrčili vase, tako se stisnejo na najtesnejši prostor. Njih temperament in vztrajnost pa sta naravnost brez primere. Kadar ne počivajo, dirjajo okrog. Hoditi ne znajo. In vseeno jim je, če so sani natovorene ali prazne, če vlečejo ranjenca ali kaj drugega, vedno z enako urnostjo dirjajo po snegu. Tukaj v tundri oskrbujejo prvenstveno prevoze ranjenec, kajti na ta način dosežejo ranjeni vojaki še najprej obvezovališče ali pa lazaret, kjer jim je mogoče nuditi prvo pomoč.

Težko je vodniku, ki ima opraviti s pasjo vprego v tundri. Z bičem in vajeti se pri teh živalih nič ne opravi. Dovolj je, da voditelj zavpije »hi!« in že se pasji trop spusti v dir. Na povelje: »Brrri!« pa se zopet ustavi. Seveda se vsakokrat ne posreči premik ali ustavitev na golo besedo. Posebno težavo ima vodja pasje vpre-

ge, če je treba zaviti na desno ali na levo. To doseže na ta način, da iztegne roko v zaželjeno smer in Big, ki vodi deveterico, takoj potegne kamor je treba. Primeri pa se tudi včasih, da se psi upirajo. Takrat pasji vodja preklinja in včasih mogoče oddati strahovalni strel v zrak, da ukroti upornike.

Big in njegovi tovariši so spravili že marsikatero ranjenca na varno. Predir-

jali so na stotine kilometrov globoko zasneženih potov ter so vzdržali tudi potovanje v ledenomrzlem vetru in mrazu, od katerega je vse pokalo. To so pravi volčjaki, vajeni polarnega ozračja. Samo neukročeni so in kdor ima opraviti z njimi, mora poznati vsakega posebej, če si hoče pokoriti ves trop. Zato se njih voditelj ne ozira na to, če tihim čuvstvom po nepoklicanih poti ali pa ob čablajo koga, ki mu niso všeč. Poglavitna stvar je, da vrše svojjo dolžnost, ta dolžnost na obstoji v tem, da skrbijo za ranjence, ki so potrebni zdravniške pomoči.

Manica:

Navihaneec

Kmet in trgovec sedita v gostilni in se glasno razgovarjata. Kmet namreč prodaja trgovcu svojega konja. V kotu za vrati se tiči cigan, ki pazno vleče pogovor na uho. Nato mahoma stopi pred trgovca in mu namigne:

»Gospod, bodite previdni pri tej kupčiji! Kmetov konj ima napako.«

»Kakšno neki?« zagrmil užajlen kmet.

»Kakšno — tjakoj vam povem. Vaš konj je sicer čisto dobra žival, ampak — stani ne more na tleh, to je.«

»Čakaj, lažnivost ciganska,« se še bolj razhudi možakar in zgrabi cigana za ovratnik.

»Zdaj pa takoj z menoj! Moj hlev je samo nekaj korakov daleč od tod. Na licu mesta boš dokazal svojo nesramno trditve. Le čakaj, vse kosti ti pretreseš!«

»Kaj pa, če dokažem, da imam prav,« potrpevduje cigan in pokaže bele zobe.

»Mastno večerjo ti kupim,« se odreže kmet. »Alo, kar pojdimo!«

Vsi trije se odpravijo na kmetovo dvorišče. Kmet stopi v hlev in odveže konja. Konjič zarezgeče, steče iz hleva in sredi dvorišča veselo poskoči.

Gospodar nahruli cigana:

»No, kaj pa praviš zdaj, ti zgača lažniva?«

Cigan se zareže:

»I, kaj naj rečem — samo to, da imam jaz prav. Saj konj res ne stoji na tleh.«

»Kako da ne?« zakričel kmet.

Cigan pokaže konju na noge:

»Konj ne stoji na tleh ampak — na podkvalih!«

Kmeta mine na mah vsa togota. Namuzne se in plača prekanjencu večerjo.

Leseno pleče

Naslednja zgodba je resnična, zgodila se je v Črnem grabnu, recimo pod zelenim hribom.

Prav mrzlo jutro je bilo, ko je klavec Matevžek napadel v Krivčevem vrnjaku debelega pujska, ki ga je zredila mati Krivčevka za vse imenitne dni v letu — za vse svete gode. Z razboritim ščetinčcem so imeli dosti opravka oče, dvajsetletni sin Jaka in klavec Matevžek. Mati Krivčevka pa je v škafo mešala kri, ki je kar drla iz prašičevega vratu.

»Sapramiš Krivec, veš tvoja žena se pa razume na svinjerjo. Letošnjo zimo sem udušil že dosti toh živali, a nobena ni bila tako debela in tako težka.« No, Matevžek ni kar iz priljubljenosti tako govori, ker je krulčica zverina bila v resnici težka. Klavcu so se kar noge šibile, ko so nesli zaklanega prašiča v hišo.

Marogasti maček je preplašeno planil izza zapečka, ko so položili ščetinca na pripravljen prostor. Videvši pa, da ni nikake stvarnosti zanj, se je potuhnjeno splazil pod mizo in gledal, če se bo dalo kaj ukraštati.

Kakó se je klavec sukali okoli prašiča in ga razsekaval, o tem ne bom pisal, ker ste večinoma že vsi videli, kdor pa še ni, naj si ogleda, če ga zanima.

Zimsko sonce je že zahajalo tja za Ljubljano, nebo se je rdečilo, ko je Matevžek delal klobase »krvavice«. V tem poslu pa je bil res močster; vse gospodnje so ga hvalile, pa tudi možki so mu priznavali.

Bil je sem v hiši pri delu; zdaj pa zdaj je poželjivo pogledal na ploh, na katerem so bili nametani mastni in veliki kosci. Pri teh ga je začel motiti hudobni duh, onl zapeljivi duh, ki je zavedel tudi nšne prve starše v raj. Ta zapeljivec mu je govoril:

»Matevžek vzemi si kos in si ga deni v cekar, nihče te ne vidi.«

Res, Matevžek hitro seže po plečetu in si ga osvoji... Potem pa nadaljuje delo kakor največji poštenjak.

V istem hipu pa, ko je Matevžek boš prelamjal sedmo božjo zapoved, je gospodar Krivec slučajno iz radovednosti pogledal skozi malo okroglo okence pri vratih. Premeteni gospodar se ni nič razburjal, temveč si je takoj napravil načrt, kako bo Matevžku posvetil...

Kmalu nato, ko je šel Matevžek ven, ga je gospodar povabil na žganje v kuhinjo, kjer je gospodinja pekla klobase, sm pa je stopil v hišo. Medtem ko se je Matevžek mudil v kuhinji je Krivec hitro izvlekel iz njegovega cekarja svinjsko pleče in mu podtaknil dobro zavito v prtč približno tako veliko leseno klado.

Kaj žigane volje je mahal Matevžek domov, vesele se že v naprej, kako bo cibalr mastno pleče. Na račun svojega uspeha se je oznamil še v znani kraškijski gostilni »Pri barončku« in ga izpil nekaj kozancev. Ker je bila jasna noč, Matevžek pa tudi že precej žegan, se je ustavil zadaj za kraškijskim pokopališčem, da pregleda vse dobrote, ki jih je dobil pri Krivcu, kajti navadno dobivajo na kmetih klavci plačilo v klobasah.

Ko pregleduje Matevžek te prašičje dobrote, odvide tudi prt, da si ogleda ukrade-no pleče. Toda, glej šmenta, namesto plečeta je odvil leseno klado in listič z napisom: »Ne kradi.«

V hipu sta ga mimili vsa doba volja in pijanost. Tisto noč je Matevžek slabo spal kakor že dolgo ne. Grizla ga je sramota in mogoče tudi kes.

Ko so naslednje leto imeli koljne pri Krivcu, ni kral Matevžek. Ljudje so dolgo ugibali, kaj je temu vzrok, končno so po ovinkih iz zvedeli za Matevžkovo nezgodo.

Matevžki že ni več na svetu, zato sem vam zapisal to zgodbo. Tam gor ga ne mori več hudobni duh.

Smešnice

Kaj je glavno

Krotilec divjih zveri je vzel košček sladkorna med ustnice in lev mu je vzel sladkor iz ust, ne da bi ga pri tem ugriznil.

»To znam tudi jaz!« je dejal Janezek.

»Verjamem ti, toda brez leva!«

Verjetno

»Koga bodo tukaj pokopali?« vpraša stara ženica majhnega dečka, ki gre za pogrebom.

»Ne vem natanko, vendar pa mislim, da tistega, ki leži v krsti.«

KAJ VEM? KAJ ZNAM?

115. Kako se imenuje škofova kapa?
116. Kako imenujejo Francozi kovance za pet centimov?
117. Koliko metrov ima morska milja?

118. Križanka

Voderavno: 1. naravna sila, 9. ustrnica po francosko (fonetično), 10. možko ime, 11. Ivana (v tuji obliki), 12. prislav, 13. rožnast del prsta, 16. stara ženska (zaničljiva), 18. reka (španska), 20. terišče, 24. eva (rusko), 25. afriška reka.

1	2	3	4	5	6	7	8
9					10		
11							
13	14		15		16		17
20	21					22	23
24							

Navpično: 1. živo (po madžarsko), 2. žensko ime, 3. skopljeneec, haremski čuvaj, 4. ožina na Malaki, 5. narečna izposojenka

za rešetko, 6. misel, domšlica (tujka), 7. drog, 8. prizorišče, bonišče, 14. obluba, 15. glavni števnik, 16. nakazilo, vrednotnica, 17. vrzi (hrv.), 19. romanski člen, 20. znak za prvine, 21. grška črka, 22. veznik, 23. znak za prvine.

Rešitev nalog 4. t. m.:

111. Bertold Schwarz, ki ga po krivem proglajajo za izumitelja smodnika, je živel baje v 14. stoletju kot menih v Freiburgu v Breisgau.

112. Mati Romula in Rema se je imenovala Rea Silviya.

113. Kleptomanija je bolezensko nagnenje do tatvine.

SPORT

Živahno pričakovanje za umetniško razstavo posvečeno sportu

Ena izmed najbolj zanimivih umetniških prireditelj, ki bo prirejena v našem mestu, bo brez dvoma prva umetniška razstava, posvečena sportu, za katero je dal pobudo tukajšnji zastopnik CONI-ja v sodelovanju z Zvezo svobolnih poklicev in umetnikov.

Prireditev, ki bo odpravljena v Jakičevem paviljonu dne 12. junija t. l., je vzburila, kakor je bilo pričakovati v sodelovanju zvezo živehno zanimanje med umetniki naše pokrajine, predvsem zaradi posebnih nalog, ki jih čakajo z razstavo.

Med številni umetniki bo ta umetniška revija predvsem pritegnila naše mlado generacijo, ki se bo hotela uveljaviti z vsem navdušenjem v te preizkušnji, saj je prav ta, čeprav je čisto nova, tako privlačna, da jim bo lahko prinesla mnogo zadovoljstva.

Razstava bo obsegala, kakor smo pisali že sivočasno, dve posebni skupini, in sicer slikarska dela zase, in kiparska zase. V slikarskem delu bodo razstavljena olja, akvareli, tempera, črna bele r-zbe, lesorezji, ujedanke in grafike, v kiparstvu pa bodisi celotni kip, ali reliefi ali medalje. Vse to se bo bolj kaže, kako široko polje udejstvovanja bo imel pri tej priliki vsak umetnik, ki se bo lahko čisto podrobno uveljavil v sleherni posebni stroki.

Skorajšnja otvoritev sportnega dela na terenu jamih bo lahko nudila umetnikom snovi in navdahnjenja, za katero se morda dozdaj niso zanimali, čeprav je sport prav tako življenjskega pomena za naše civilizirano življenje.

Vsi zainteresirani se s to objavo še enkrat opozarjajo, da je zadnji rok za prijavo prijav obložen dan 30. aprila t. l. in da lahko dobio fiskovine za prijavo, če jih še nimajo, v tajništvo Zveze svobolnih poklicev in umetnikov v Beethovni ulici št. 2, vsak delovni dan med 9. in 12. uro.

Španija se spet vrača v stare čase

Daleč je solčna Španija od nas in malo stikov so imeli naš sportniki s tem neznanim lepim svetom in njihovimi predstavniki na sportnih terenih — saj se še jeziko-slovci in zemljepisci strokovnjaki pritožujejo, da si je tako težko zapomniti imena španskih mest in vasi še celo — toda zakaj ne bi enkrat vsaj bežno pogledali tjakaj in objavili nekaj vrstic o bitju in žitju španske mladice v sportu.

Znano je, da je Španija pred svojo meščansko vojno spadala med najbolj sportne države v Evropi in na svetu sploh. Njeni nogometaši, njeni boksaarji, njeni kolesarji in še številni drugi so si pridobili svetovno slavo in ponesli špansko ime po vseh celinah sveta. Po meščanski vojni je sportno življenje prilagoma spet oživelo, vsestransko pravo delo v sportu pa se je začelo prav za prav šele v zadnjih nekaj letih. Toda že ta kratka doba je zadostovala, da so španski sportniki spet začeli obnavljati staro sportno slavo in da je sport spet zavzel svoje priljubljeno mesto med širokimi plastmi prebivalstva, španski sportni tisk nudi zanimiv vpogled v nebrehni razmah tega udejstvovanja, ki ima med južnjaškim ljudstvom Pirenejskega polotoka še posebno ugodne pogoje.

Za največji uspeh svojih sportnikov v lanskem sezoni smatrajo Španci nedočen izid, ki ga je sredi Berlina dosegla njihova nogometna reprezentanca v tekmi proti Nemčiji (1 : 1). Druga svetla točka v lanskem sportni kroniki Španije je nastop njihovega tekača Rodrigueza, ki je bil v Milanu prvi v teku na 400 m in slednjič se Španci med lanskimi zmagami še zmerom navdušujejo nad senzacionalnim boksaarjskim dvobojem, ki ga je njihov človek Paco Bueno odločil zase v borbi z najboljšim ita-

lijanskim boksaarjem in takratnim evropskim prvakom Luigijem Musino.

Španski listi vedo naštetj še marsikaj drugega iz pester sportne zgodovine lanske sezone. Tako pravijo med drugim, da so bili najbolj razburjivi trenutki v vsej sezoni v oni finalni, pokalni tekmi med mestoma Bilbao in Barcelone, ki je morala biti podaljšana in je šele v zadnji minuti tega podaljška padel zmagoosni gol za Barcelone. Potem pripovedujejo, da je španski sportni svet lani doživel največje razočaranje, ko je čakal na izid boksaarjske srečanja iz Pariza med domačinom Ferrerom in Francozom Cerdanom za naslov evropskega prvaka, v katerem je — to smo že pisali takrat — Španec izgubil partijo v rekordno kratkem času in je ves svet ostrmel nad njegovim popolnim porokom.

Najbolj priljubljena sportna panoga v Španiji je še zmerom nogomet, čeprav Španci v mednarodnih odnosih iz žogo še niso pršli na tako vrdno mesto kakor so bili včasih. Toda množični občinstva se pričarale stare čase že številne prvenstvene in pokalne tekme, ki potekajo tamkaj v pravem ozračju vročevrčnih navijačev z razne tabore mimo nogometne igre se zadnji čas naglo širita tudi rokomet in hokej.

Krajevno zavzema prvo mesto med pokrajini, ki dajejo dobre sportne rezultate, ki je res tudi osvajači državno prvenstvo v petih različnih sportnih panogah, in sicer v nogometu, košarki, rugbyju, lahkem atletiki in hokeju med posamezniki pa ima tudi najmočnejše zastopnike v tenisu, plavanju boksu in waterpolu.

Kakor nekoč slavni Zamorra tako je tudi danes najslavnejši nogometaš Španije vrtar Martorello Med kolesarji si je ustvaril velik sloves znan Bererodero ki je bil tudi zmagovalec na vožnji po Španiji, čeprav že ne snada baš med najmlajše v svoji stroki. Med atleti je za zdaj najbolj cenjen mladi Rodriguez, med boksaarji pa velja vse občudovanje Paco Buenu, ki je — kakor smo že rekli — onkrat položil Italijana Musino in je bil tu in tam že v kombinacijah da bi ga pripustili k odločitvam za naslov evropskega prvaka v težki kategoriji. Najbolj znani teniški igralec Španije je Charles.

Zenski sportni svet se ponaša s tremi »zvezdicami«. In sicer s teniško igralko Chavarri ter plavalčama Bernet in Gomezales. Majhno je to število zares, toda Španke so vse prej, samo sportni »tip« ne! — SK MARŠ Obveščamo vse člane, da bo v nedeljo dne 7. t. m. ob 9.30 članski sestanek v gostilni Pred vič. Mesarska cesta 4. Za vse aktivne člane je sestanek obvezan. Prinesite s seboj potrebno opremo, ki jo imate doma. — Odbor.

Novi francoski proračun

Potrebne so bile znatne omejitve v izdatkih in zvišanje nekaterih davčin

Francija je zdaj odrezana od svoje kolonijalne posesi, kar seveda ni moglo ostati brez posledic za njeno gospodarstvo. Na eni strani ne dobiva več sirovin, na drugi pa vpliva to odločno tudi na njene finance. Zato je razumljivo, da se je moral novi državni proračun prilagoditi novim razmeram. Potrebne so bile na vseh poljih znatne omejitve, v državnih izdatkih in zvišanju davkov, Francija hoče obdržati stabilno valuto in kolikor mogoče izenačiti svoje državne finance.

Po novem državnem proračunu znašajo redni izdatki 102 milijardi, dočim so znašali v lanskem 105,5, v predlanskem pa 97 milijard. Izdatki za obrambo znašajo 27 milijard, dočim so znašali lani 33, predlanskim pa 37,3. Dohodki od davkov, carin in monopolskih predmetov, naj bi znašali letoš 102 milijardi. V lanskem proračunu je znašala ta postavka 80 milijard, v lanskem pa 79 milijard, dočim je v predlanskem bila 70 milijard. Tako bi torej znašali redni in izredni izdatki 129 milijard, na davkih pa naj bi prejšela država 102 milijardi. To pomeni, da bi bilo z dohodki kritih okrog 79 odstotkov državnih izdatkov. Položaj bi se torej v primeri z lanskim in predlanskim znatno zboljšal kajti lani so krili redni dohodki samo 60 predlanskim pa 50 odstotkov državnih izdatkov.

Položaj naj bi se izboljšal v prvi vrsti zaradi večjih omejitev v izdatkih. V Franciji so zdaj odpadli izdatki za vojsko in za vojno industrijo, na drugi strani so bili pa zvišani osebni izdatki, tako da je nastalo v tem pogledu približno izenačenje. Finančni in davčni ukrepi so bili objavljeni kot dva posebna zakona v Uradnem listu. Prvi zakon obsega čisto davčne, drugi pa gospodarsko politične in valutarne ukrepe, ki bodo služili zvišanju kupne moči ter pravilnemu usmerjenju denarnega trga.

Med davčnimi ukrepi je treba omeniti zvišanje dividendnega davka od 30 na 35 odstotkov, ter zvišanje davka na plače in mezde od 13 na 16 odstotkov, pri čemer je treba omeniti, da veljajo te davščine v Franciji za dopolnilne. Za delno izenačenje pa namerava vlada odpraviti izredno v začetku vojne uvedeno narodno kontribucijo. Dohodninski davek bo od 400.000 frankov letno navorog zvišan progresivno. Končno bo uveden 8 odstotni luksuzni davek in sicer kot doklada k prometnemu davku pri luksuzni proizvodnji. Temu davku bodo podvržene tudi razne zabavne prireditve. Vsi monopolski predmeti se bodo podražili. Predpisi glede plačevanja davkov bodo

poostreni, in nekateri plačilni termini pomaknjeni naprej.

Med splošnimi gospodarsko političnimi ukrepi je najvažnejši blokiranje vseh odpisov. Le ti se smejo izkazati v bilanci samo do višine, kakor je določena pri dotični družbi na posebnem računu po finančnem ministrstvu. Vsi papirji pridobitnih družb se morajo glasiti na ime, v kolikor niso naloženi pri državnih depozitnih blagajnah. Prijavna dolžnost za nove pridobitve v bodoče ne bo veljala samo za delnice in deleže, temveč tudi za pridobitve zemljišč po 1. septembru 1939 v skupni vrednosti nad 200.000 frankov. Finančno ministrstvo dobi pravico zahtevati naknadna dokazila o izvoru takih novih pridobitev. Finančno ministrstvo bo imelo tudi pravico dati navodila glede ponovne prodaje in ponudbe takih zemljišč. Stari zakon o prepovedi plačil v gotovini nad 3000 frankov, ki se doslej ni posebno strogo izpolnjeval, bo obnovljen. Finančno ministrstvo pripravlja prepoved vplačil v gotovini nad 5000 frankov, obenem pa olajšanje čekovnega prometa s tem, da bo odpravljena kolkovina. In dovoljene razne druge manjše olajšave.

Ribarstvo v Turčiji

Turčija poseča zadnje čase veliko pozornost tudi svojem ribarstvu. Vlada je pripravila načrt o povzdigi ribarstva. Pri tem

bo sodelovala ljuška banka. Ustanovljena je bila Ribarska zadruga. Njena naloga bo skrbeti za povzdigo ribolova in enakomerno razdelitev rib med prebivalstvo. Zadruga bo preskrbovala ribičem kredite ter skrbel za naprave za konzerviranje rib. Ribiči bodo imeli svoje socialno zavarovanje. Zgrajenih bo več hladilnic in tovarn za konzerviranje rib. Pomežje bo ustanovljenih še več ribarskih zadrug tam, kjer je mnogo rib.

Zatiranje rahitisa na Madžarskem

Madžarski državni zavod za javno zdravstvo je organiziral lani v devetih okrajih in šestih mesecih borbo proti rahitisu. 10.350 dojenčkov siromašnih družin so hranili z vitaminj D. Zdravstvena služba Zelenega križa je skrbel za 15.270 dojenčkov, vodstvo državnih dečjih domov pa za 1400 1700 nosečih žen in doječih mater je dobivalo vitamin B v obliki ovenih kosmičev, ki jih pa zaradi neprijetnega okusa nekatere niso hotele. Dojenčki so dobivali vitamin D potom injekcij. Zdravniški pregled 150 otrok je pokazal, da se je zaščitno sredstvo obneslo v 90%. Madžarske kemične tovarne bodo v bodoče izdelovale ceneje pripravke vitamina D.

Novo omejitve za žide v Šifiji

Komisar za židovske zadeve v Sofiji je izdal naredbo, s katero je prepovedano v Sofiji živeti židom kupovati kakršna koli živila neposredno od proizvajalcev. Prepovedano je tudi prinašati židom živila na dom. Židje smejo zdaj kupovati živila samo ob določenih urah in trgovinah.

Naročajte romane DK!

Ogromna večina oglaševalcev se obrača na »JUTROV« OGLASNI ODDELEK

V S A K naš naročnik je zavarovan A L I ste poravnali naročnino?

†
Umrla nam je naša draga sestra, teta
sestra Karmela Potočnik
bivša prednica šolskih sester v Mariboru

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo ob 15.30 z žal kapele sv. Marije, k Sv. Križu. Maša zadošnica se bo brala v petek 12. t. m. ob 7. uri v kapeli šolskih sester, Lončarska 2. Ljubljana, dne 5. marca 1943.

ŽALUJOČI SORODNIKI

†
V neizmerni žalosti javljamo vsem sorodnikom in znancem, da nas je zapustila po kratki in mučni boleznj v 84. letu svoje starosti, prevadena s sv. zakramenti, naša ljuba mama, babica, tašča in prababica, gospa

Roza Kovač roj. Darovec
vdova po višem sodnem svetniku

Pogreb nepozabne pokojnice bo dne 4. marca t. l. ob 15. uri iz hiše žalosti, Šukljetovala 16, na Šmihelsko pokopališče. Sv. maša se bo brala v farni cerkvi dne 9. marca t. l. ob 8. uri. Novo mesto, dne 2. marca 1943.

Žalujoči: MARIJA ŠKERLJ, ROZI ANDRIŠKA, hčeri in ostalo sorodstvo

†
Dotrpela je naša zlata mama in žena, gospa
Mrak Franciška roj. Bedenk

Pogreb drage pokojnice bo v soboto, dne 6. marca t. l. ob 5. uri popoldne izpred farne cerkve sv. Antona na viško pokopališče. Ljubljana, Kranj, dne 5. marca 1943.

Žalujoče družine: MRAK, PODGORSKI

FRANCE NOVŠAK :

Nemir srca

ROMAN

Drugi del
ZETEV
Peto poglavje

Dr. Rudolf Zidarič, cesarsko kraljevi odvetnik, je mrzlega zimskega dne leta tisočdevetstodevetega ukazal kočijažo, naj ustavi pred hišo, kjer je imel znan kipar svojo delavnico. Bila je ena tistih dunajskih ulic, ki so prej spadale v podeželsko mesto, s skromnimi, skoraj zamazanimi pročelji, dve, trinadstropne zgradbe, kjer stanuje revno ljudstvo. Bil je zavil v debel plašč z ovratnikom iz kozuhovine, klobuk si je bil potisnil prav na čelo, da se mu je skoraj dotikal naočnikov. Počasi, nekam utrujeno je stopal iz kočije in malomarno odslovil kočijaža.

»Pridite ob petih popoldne!
»Prosimo lepo, gospod doktor,« je ponižno odvrnil mož in se spravljal na voz.

Dr. Rudolf Zidarič je vrgel površen pogled po ulici in vstopil v neko vežo. Pogledal je na steno, in poiskal kiparjevo ime. Njegova delavnica je bila na dvorišču.

Vstopil je v velik prostor s stekleno streho, poln

nedovršenih kipov in plastik. Kipar, bleed mož pri petintridesetih letih, ga je že pričakoval.

»Pozdravljeni, gospod doktor,« ga je nagovoril in pri tem iskral v njegovih obeh odgovora o dobri volji. »Točni ste kakor ura.«

»Odvetnik se je prisiljen nasmehnil in dejal rezko. »Priporočili so mi vas in zato sem se odločil, da bom naročil pri vas kip za mojega sina.«

»Ozrl se je po delavnici.
»Vidim, da vam dela ravno ne primanjkuje. To me veseli. Umetniki menda ne živijo posebno si-
jajno,« je govoril z isto rezkostjo.

»Kar zadeva mene osebno,« je skromno pripomnil kipar, »imam dela celo preveč. Saj sami vidite. Naročila prihajajo vsak dan, tako da niti ne morem vsem ustreči. Sicer pa, dovolite mi vprašanje, ali bom napravil kip po živem vzorcu? Hočem reči, ali boste pripeljali sina?«

Rudolfov obraz je prebledel. Umetnik se je opravičil.

»Gospod doktor, oprostite mi, če sem vprašal preveč! Nisem vedel, da...«

»Ne opravičujte se, dragi gospod,« je otožno povzel odvetnik. »Seveda ne morete vedeti, kako in kaj je z menoj. Prav zato sem sklenil, da vam bom povedal zgodbo o mojem sinu, da boste razumeli, kakšen mora biti kip, ki si ga želim. Če utegnete poslušati, to prav za prav niti ni zgodba o mojem sinu, ampak povest mojega življenja... Mislil, da vas bo lahko zanimala...«

Umetnik je povedel Dr. Zidariča k mizi in mu ponudil globok naslanjač. Sam je sedel k njemu. Pri-

žgala sta si cigarete. V veliki delavnici je zavladala tišina, kakor v grobnici. Odvetnik je začel...

Mladi gospod, do tega trenutka ne veste ničesar o meni. Veste le to, da so vas pri meni priporočili ugledni ljudje, in da mi morate napraviti s svojimi rokami umetnino. Vem, kako kot umetnik gledate na vse takšne ljudi, kot sem jaz, ali trgovci, sploh poslovni ljudje. Umetniki na splošno mislijo, da le oni poznajo življenje v potankosti, drugim teh lastnosti ne pripisujejo v posebni meri. Mislil, da je to vaše naziranje zmotno. Če bi bilo po mojem, bi ljudje ne mislili, da samo umetniki doživljajo globoke drame. Prave drame so tiste, ki se vršijo in končujejo brez velikega kričanja, brez superlativov, brez samomorov. Prave drame so nam vedno skrite, nikdar ne pridejo v javnost, ker njihovi junaki navadno živijo svoje udobno meščansko življenje, kar pri okolici vzbuja videz sreče in zadovoljstva.

Če sem si ravno vas izbral, da vam povem svojo zgodbo, vam že vnaprej povem, da se ne bojim vaših nazorov, ki zro zviška na vse tiste ljudi, ki niso umetniki. Vso zgodbo vam bom povedal, ne da bi hotel olupšati samega sebe, saj bi mi to tudi nič ne koristilo. Povedal vam go bom, zanašajoč se na vašo besedo, da ne bo niti ena črka iz mojega pripovedovanja prekorčila tega prostora. Govoril vam bom kot zdravniku o težki bolezni, ki sem jo preživel in ki me muči neprestano ter mi dela življenje pušno in nemirno. Ne dajte se nikdar prevrati videzu. Ta nas slepi, da ne opazimo globine. V življenju pa je že tako, da nas površno gledanje

in površno ravnanje kmalu potegne v prepad. Vsaka napaka se vrača k človeku in vselej privede s seboj še svoje posledice...

Morda se čudite mojim besedam. Povem vam, ker mi morda ne boste verjeli, da nisem bil nikdar v življenju srečen in da sem zdaj, ko imam nekaj imetja, še mnogo bolj nesrečen kot prej, ko nisem še ničesar imel. Tedaj je bila v meni še mladost, sila, od katere sem si nekaj obetal. To napako itak vsi ponavljamo, pa sproti pozabljamo, da leta teko hitreje kot brzi vlak. Malokdo misli na to, da ima leto le tristopetinsosedeset dni in vse življenje je samo malo množenje s temi dnevi. Niti sekund ni veliko, če jih izračunate, pa je v tem vsteto vse, kar smo doživeli. Koliko ostane, po vseh teh računih tako imenovane sreče? Zelo, zelo malo, mladi gospod...

Na Dunaj sem prišel ubog in reven leta tisočosemstodevetdesetega. Bil je jeseni, ko se začneja šolska leta. Na Kranjskem sem končal gimnazijo in moje znanke so poskrbele za to, da so me spravile na vseučilišče. Bile so navdušene za moje sposobnosti, ki so jim prerokovale velike uspehe.

Če zrem danes nazaj na tista leta, posebno na tisto zadnje leto pred odhodom na Dunaj, in še posebej na zadnje počitnice, ki sem jih doživel v Dolenji vasi na Spodnjem Kranjskem. Vi tistih krajev še niste videli in tudi ne verjamem, da boste kdaj odšli tja. Toda rečem vam, da kaj takega tu ne vidite. Lepote je morda tu več, toda naravne, nepriljubljene očarljivosti, ljubezive preprostosti meščanom primanjkuje.